vergadering **C21**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering

van 12 oktober 2021

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie)

Vlaams Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het aanbieden van kortingen aan een schepen of lokale mandataris
– 28 (2021-2022) 3

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de modernisering van de rechtspositieregeling van de lokale besturen
– 49 (2021-2022) 6

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de digitalisering van het inburgeringstraject in het kader van het plan Vlaamse Veerkracht
– 51 (2021-2022) 9

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de terugbetaling van de eigen bijdrage voor de inburgeringstrajecten door lokale besturen
– 94 (2021-2022) 12

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het disfunctioneren van de Moslimexecutieve
– 104 (2021-2022) 17

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het non-binaire geslacht in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet
– 118 (2021-2022) 24

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het omvormen van leegstaande kantoorgebouwen tot woongelegenheden
– 154 (2021-2022) 27

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het uitbesteden van diensten door lokale besturen via een overheidsopdracht
– 174 (2021-2022) 30

VRAAG OM UITLEG van Klaas Slootmans aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het arrest van de Raad van State over de aanleg van een taalregister in de faciliteitengemeenten
– 175 (2021-2022) 35

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het aanbieden van kortingen aan een schepen of lokale mandataris – 28 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, minister, ik heb mijn vraagstelling enigszins in neutrale bewoordingen opgesteld, zodat het niet meteen duidelijk wordt over wie het gaat, omdat ik denk dat dat op zich op dit moment niet aan de orde is.

Tijdens de zomervakantie kreeg ik een signaal van een schepen van een middelgrote Oost-Vlaamse gemeente. Die persoon had een opmerkelijke mail gekregen. Een lokale dealer van een automerk had een mooi aanbod voor de schepen. Ik citeer uit dat mailverkeer: "Als" – hier staat het betreffende automerk – "(…)-verdeler mogen we u als schepen een exclusieve overheidskorting toekennen. Dit wil zeggen dat u kan genieten van de speciale korting die wij samen met ons automerk voorzien voor personen met een politieke functie. De enige voorwaarde is wel dat u de wagen op uw eigen naam of die van uw partij inschrijft."

BV-kortingen zijn natuurlijk al langer gekend, minister, onder andere in Het Geslacht De Pauw in tijden toen dat nog minder verdacht was. We zien hier toch wel een opmerkelijke uitbreiding richting politieke mandatarissen, en daar stellen wij ons wat vragen bij. Dit lijkt ons meer dan een brug te ver. Het kan niet enkel worden gezien als het afkopen van politieke goodwill ten opzichte van het betreffende automerk en bedrijf. De vraag stelt zich ook in hoeverre het te rijmen valt met de wetgeving op de partijfinanciering, met name het verbod op giften aan partijen of kandidaten en mandatarissen door andere dan natuurlijke personen waarbij voordelen in natura met een gift worden gelijkgesteld.

Dit aanbod lijkt ons dus echt discutabel, en vanuit deontologisch oogpunt geldt dat evenzeer voor het ingaan op het aanbod.

Minister, bent u op de hoogte van dergelijke aanbiedingen gericht op lokale mandatarissen? In hoeverre acht u ze verzoenbaar met bijvoorbeeld de wetgeving op de partijfinanciering en de deontologische codes voor mandatarissen? Zou u een soortgelijk aanbod gericht aan bijvoorbeeld algemeen directeurs of andere topambtenaren op een gelijkaardige manier beoordelen?

Indien u het niet verzoenbaar acht, welke initiatieven zult u dan nemen om dergelijke praktijken op te sporen en te voorkomen? Hoe wilt u lokale mandatarissen op het hart drukken om op dergelijke voorstellen niet in te gaan?

Wat mij ook interesseert, maar niet de kern van de vraag is: kreeg u als burgemeester of als minister ooit gelijkaardige aanbiedingen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijn administratie heeft geen adviesvragen of klachten ontvangen over de door u aangehaalde problematiek. Als minister van Binnenlands Bestuur ben ik ook niet op de hoogte van dergelijke 'exclusieve overheidskortingen' die aan lokale mandatarissen worden aangeboden.

Uiteraard wordt verwacht van lokale mandatarissen dat ze integer en deontologisch correct handelen bij de uitvoering van hun mandaat.

Het decreet Lokaal Bestuur, meer bepaald artikel 39, 55, 112, 127 en 131, verplicht elke gemeente om een deontologische code op te stellen. Deze is van toepassing op de gemeenteraad, het college van burgemeester en schepenen, de raad voor maatschappelijk welzijn, het vast bureau en het bijzonder comité voor de sociale dienst.

De inhoud van een dergelijke deontologische code hoort tot de autonomie van het lokaal bestuur. Over het belang van de deontologische code en mijn vertrouwen in de lokale besturen bij het opmaken van deze code hebben wij in deze commissie al uitgebreid gesproken, namelijk op dinsdag 12 november 2019. Misschien is het interessant om in het kader van uw vraag daar eens naar te kijken.

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) heeft ook een voorbeeldmodel van een deontologische code opgemaakt.

Wat betreft de wet op de partijfinanciering, waar u naar verwijst, zitten we op de federale regelgeving. Ik heb hierover navraag gedaan bij de federale diensten. Daar zegt men dat we een onderscheid moeten maken tussen een gift en een sponsoring. Bij een sponsoring wordt er een tegenprestatie verwacht. Bij een gift wordt dat niet verwacht.

Giften door rechtspersonen zijn verboden, sponsoring niet. Alleszins is het zo dat wie een gift of sponsoring verleent in strijd met de regels, bepaald in de wet op de partijfinanciering, strafrechtelijk kan worden vervolgd. Hetzelfde geldt voor kandidaten die onwettige giften of sponsoring aanvaarden.

Zou u een dergelijk aanbod, gericht aan bijvoorbeeld algemeen directeurs of andere topambtenaren op een gelijkaardige manier beoordelen? Dat was de derde vraag. Voor personeelsleden van lokale besturen gelden de bepalingen van het decreet Lokaal Bestuur, meer bepaald artikel 190. Daar staat – en ik citeer – : "De personeelsleden mogen, zelfs buiten hun ambt, noch rechtstreeks noch via een tussenpersoon, giften, beloningen of enig ander voordeel dat verband houdt met het ambt, vragen, eisen of aannemen". Einde citaat. De gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn moeten daarnaast ook een gezamenlijke deontologische code vaststellen voor het personeel. Dat is artikel 193 van dit decreet. Deze code moet de bepalingen van het decreet concretiseren en het bestuur kan zelf nog bijkomende deontologische rechten en verplichtingen opnemen, onder meer rond het tegengaan van corruptie, of de schijn van corruptie.

U vraagt wat ik wil doen. Uiteraard moeten mandatarissen zich houden aan het wettelijke kader en de deontologische codes, maar ik kom toch regelmatig – heel vaak zelfs – in contact met het lokale niveau en ik heb niet de indruk dat er zich hier een systematisch of wijd verbreid probleem voordoet. Bij een vermoeden van partijdigheid van lokale mandatarissen kan er een klacht worden ingediend bij de toezichthoudende overheid. Bij vaststelling van belangenvermenging kan dit leiden tot het vernietigen van een besluit. De Vlaamse Regering kan tevens burgemeesters en schepenen een tuchtsanctie opleggen in geval van kennelijk wangedrag en grote nalatigheid, dus ook in dit verband. Maar nogmaals: ik denk niet dat dit veelvuldig aan de orde is in onze Vlaamse steden en gemeenten.

Dan was er nog een wat meer ad-hominemvraag. Ik ben al 27 jaar lang politicus, en ik probeer zoveel mogelijk mijn gezond verstand te gebruiken, zeker in dezen, en ik raad iedereen aan, mijnheer Vaneeckhout, om hetzelfde te doen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Dank u wel, minister. Wat dat laatste betreft: ik denk dat dat inderdaad het beste advies is. Ik ben zelf ook schepen geweest, dat weet u. Ik ben nog altijd lokaal actief, en uiteraard ook parlementslid, en ik denk als we dat allemaal doen … Het stelt me ook gerust dat ik het zelf in mijn

periode nooit heb meegemaakt. Ik denk dus inderdaad ook niet dat er sprake is van een systematiek, in dit opzicht. Ik kan mij zelfs voorstellen dat het zelfs vanuit de initiatiefnemers te goeder trouw gebeurd is, en dat het op zich niet per se een belangenvermenging hoeft in te houden.

Vandaar dat ik toch wel een beetje met de vraag zit: stel dat er zo'n mail aankomt, is er een meldpunt, op een of andere plaats, waar dat aangegeven kan worden, en waar er discreet aan het betroffen bedrijf een signaal gegeven kan worden dat dit eigenlijk niet kan of dat het niet wenselijk is? Wilt u eventueel zo'n meldpunt gaan uitbouwen? Is daar nood aan? Of hoe moet er op dat moment gewerkt worden? Maar je hebt de kant van de mandatarissen, waar we moeten zorgen dat zij de wet naleven, en je hebt natuurlijk ook de kant van het aanbod. Als ik deze concrete casus beschouw, gaat dit volgens mij niet over sponsoring, want men vraagt geen wederdienst. Het is alleen maar dat je korting krijgt op de wagen die je aankoopt. Daar staat niets tegenover, behalve dat je die wagen moet inschrijven op persoonlijke naam, of die van de partij, dus niet op het gemeentebestuur, wat ook al iets toont. Als het niet mag voor ambtenaren, dan lijkt het me logisch dat het ook voor politici niet mag.

In welke mate wilt u met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), met het autonoom gemeentebedrijf (AGB) bekijken of daar een soort meldpunt, of een sensibiliseringscampagne rond moet komen, om te zorgen dat dergelijke zaken niet gebeuren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vaneeckhout, zelf ben ik niet zo'n groot voorstander van nog eens een meldpunt. Ik denk dat we daar ook moeten mee oppletten, met een inflatie van meldpunten. Een meldpunt wordt opgericht, op zich lijkt dat een goed idee, maar dan moeten de mensen nog weten dat dat meldpunt bestaat. Ik denk dat het advies hier eerder zou moeten zijn dat mensen die daarmee in aanraking komen, hetzij door een aanbod dat deontologisch niet verantwoord is – want daar kun je ook op reageren – hetzij, wanneer ze het vermoeden hebben dat een hoge ambtenaar of een politicus zich bezondigt aan een overtreding van het deontologisch kader, op drie plekken terechtkunnen.

Je kunt terecht in het eigen bestuur. Je kunt bijvoorbeeld de burgemeester aanspreken, of de algemeen directeur. Ten tweede kun je je richten naar de gouverneur, die ter zake ook een toezichthoudende verantwoordelijkheid heeft. Of je kunt naar de administratie Binnenlands Bestuur. Ik denk dat de huidige kanalen volstaan voor mij. Ik voel niet direct de noodzaak om een nieuw kanaal te openen. Ten tweede denk ik dat er op het vlak van deontologie, door een aantal incidenten die zich de afgelopen decennia en jaren hebben afgespeeld, toch wel een veel groter bewustzijn is dat er bepaalde zaken zijn die men niet kan doen.

Ik denk dat het een collectieve verantwoordelijkheid is, en trouwens niet alleen van politici, maar van iedereen in onze samenleving, om zich aan de deontologische spelregels te houden. Ook daar denk ik dat er via de klassieke kanalen voldoende wordt gewezen op dat deontologisch kader. Het is evident dat je daar nooit genoeg op kunt wijzen en je kunt daar nooit genoeg aandacht aan besteden. Dat we daarover hier vandaag even kort van gedachten wisselen, is misschien op zich een reminder voor sommigen om nog eens na te denken over de regels en dat men zich daaraan moet houden.

Ik denk dat we met de bestaande kanalen al een heel eind ver raken. Het oprichten van een nieuw meldpunt lijkt me niet urgent te zijn, gelet op het feit dat ik zelf nog geen klachten of signalen heb gekregen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft heet woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, ik denk dat we inderdaad geen nieuw meldpunt moeten organiseren, maar ik vond het wel belangrijk om duidelijk te maken dat er kanalen voor bestaan en om het hier ook ter sprake te brengen, zonder het te dramatiseren of te doen alsof het een structureel probleem is.

Het zijn niet de tijden dat politiek altijd in het beste daglicht wordt gesteld en dan is het belangrijk dat we gewoon transparant en duidelijk zijn dat dit eigenlijk niet kan, dat dit zowel met de wetgeving over de partijfinanciering, maar ook met de deontologische code in strijd kan zijn, en dat er kanalen bestaan om daarmee aan de slag te gaan mochten zich alsnog zulke situaties voordoen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vaneeckhout. Ik kon even de gedachte niet opzijzetten dat men misschien een meldpunt kan oprichten als er problemen zijn met een meldpunt. *(Gelach)*

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de modernisering van de rechtspositieregeling van de lokale besturen
– 49 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, we weten allemaal dat er gewerkt wordt aan een nieuwe rechtspositieregeling voor het personeelsbeleid in de lokale besturen. Het stond ook in de beleidsnota.

Ik wilde er nu even op terugkomen, minister, omdat we allemaal lokaal bezig zijn met de begrotingscontroles en de aanpassingen die moeten gebeuren. In het totaalpakket van een begroting vergt het personeel toch wel veel middelen. Dat komt nu op het lokale niveau weer heel actueel ter sprake. Op het terrein – en dan heb ik het over ontmoetingen en besprekingen met collega-burgemeesters in de regio, maar ook in onze politieke familie, merk je toch wel dat het niet makkelijk is om goedgeschoold personeel aan te trekken.

We merken ook lokaal in onze regio een carrouselbeweging van mensen die voortdurend van de ene gemeente naar de andere stad trekken. Het is toch belangrijk dat de lokale besturen een modern hr-beleid kunnen voeren, iets wat u zelf ook voorstaat, minister. We moeten dat op punt stellen, zeker in het postcoronatijdperk, en we zullen op een nieuwe manier gaan werken. Dit kader zal belangrijk zijn om ons als lokale besturen attractief te maken voor goedgeschoold personeel en om het naar onze steden en gemeenten aan te trekken.

Minister, wat is de stand van zaken van de besprekingen? Wanneer denkt u met een kader te kunnen komen? Welke krachtlijnen hanteert u in de totstandkoming van dit nieuwe kader?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Miert, dit is een heel terechte en ook een heel actuele vraag, en dit om drie redenen. U hebt ze eigenlijk al wat opgesomd in uw vraagstelling.

We komen ten eerste uit de coronacrisis. Het zal blijken dat dat toch een duurzame impact heeft op hoe we lokaal met onze organisatie omspringen en hoe we onze lokale administraties uitbouwen.

Ten tweede zit men op dit moment in heel veel gemeente- en stadshuizen te cijferen, te rekenen, te discussiëren, van gedachten te wisselen en na te denken over hoe we onze meerjarenplanningen moeten aanpassen in een eerste postcovidperiode, als ik dat zo mag zeggen. Pas op, we zijn nog niet helemaal vrij van covid, maar mentaal zitten we toch wat in een andere fase. Hoe krijgen we onze begroting op orde? Ik probeer dat vanop afstand ook op het thuisfront goed op te volgen om te kijken dat men daar de juiste beslissingen neemt, maar ik heb een sterke ploeg en ben ervan overtuigd dat ze dat ook zal doen, dit voor het geval dat ze meeluistert.

Een derde element is natuurlijk de krapte op de arbeidsmarkt, en dat is niet te onderschatten. De lokale besturen voelen ook die druk. Er is echt een roep om medewerkers op de arbeidsmarkt, van alle soorten, zowel hooggeschoold, kortgeschoold, whatever.

Dat is eigenlijk een unieke situatie. We hebben dat nog al wel eens meegemaakt, maar niet zo acuut als nu, denk ik. Je voelt dat onze administraties ook moeilijkheden hebben om mensen te vinden. Een modernisering van onze rechtspositieregeling is dus absoluut noodzakelijk.

U moet weten dat de huidige besluiten dateren uit 2007 en 2010. We hebben in ons regeerakkoord en in mijn beleidsnota duidelijke opties genomen. We willen meer ruimte voor de lokale besturen om zelf die rechtspositieregeling in te vullen door voor meer autonomie, een eenvoudiger statuut en een moderner statuut te zorgen.

Voor het zomerreces heb ik dan ook op 16 juli 2021 aan de Vlaamse Regering meegedeeld welke stappen ik reeds ondernomen heb en wat mijn volgende stappen zijn om deze doelstelling uit het regeerakkoord en uit mijn beleidsnota te realiseren.

U vraagt me naar de stand van zaken. Wel, een nieuw besluit schrijven dat de loonen arbeidsvoorwaarden bevat van de personeelsleden van de lokale besturen wil en kan ik ook niet alleen doen. Daarvoor moet ik het sociaal overleg alle kansen geven. Het sociaal overleg bestaat uit de vertegenwoordigers van de werkgevers – lees de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) – en de sociale partners, de vertegenwoordigers van de personeelsleden.

In de mededeling aan de Vlaamse Regering van 16 juli heb ik duidelijk aangegeven dat ik dit najaar dit sociaal overleg alle kansen wil geven, binnen het Comité C1. De gesprekken zijn momenteel lopende en worden afgerond op het einde van dit jaar. De volgende maanden staan dus in het teken van het informele sociale overleg tussen de partners van het Comité C1.

Met het nieuwe kaderbesluit wil ik begin 2022 naar de Vlaamse Regering voor een eerste principiële goedkeuring. Dat is de procedure die we hebben afgesproken. Ik engageer me om dit nieuwe kaderbesluit in werking te laten treden ten laatste op 1 januari 2023. Ik voorzie een handleiding bij dit nieuwe besluit dat de nodige verduidelijkingen en preciseringen bevat.

Daarnaast zal ik ook een modelvoorbeeld van een lokale rechtspositieregeling opstellen. U bent burgemeester in een centrumstad. Daar heeft men een eigen personeelsdienst die voldoende is uitgebouwd en die eigenlijk in staat is – op z'n minst toch theoretisch – om zelf zo'n lokale rechtspositieregeling concreet te maken, maar het is toch handig om zo'n modelbesluit te hebben waarvan men dan kan afwijken of nog verder of minder ver kan gaan dan het model.

Ten slotte wil ik ook een digitaal platform om de besturen op een moderne en passende wijze te ondersteunen en te informeren.

Dan is er uw vraag naar de krachtlijnen. Ik heb het zelf ook vaak ondervonden, maar ik stel vast dat vandaag een performant en modern personeelsbeleid op tal van hindernissen botst die de zaken moeilijk maken. Vacatures voor knelpuntberoepen raken niet ingevuld, experten kunnen moeilijk worden aangetrokken of de experten die je wel hebt, worden weggekaapt door de private sector.

Als we dat willen verhelpen, moeten we een aantal dingen doen. Eerst en vooral moeten we moderniseren op het vlak van integratie, re-integratie, verloning en hr-beleid, maar we moeten ons ook conformeren aan de huidige Europese regels en een aantal uitspraken van het Hof van Justitie. Ten tweede moeten we vereenvoudigen door onduidelijkheden en struikelblokken weg te werken, maar ook door een heldere taal in het besluit te gebruiken. Ten derde moeten we de mobiliteit vergroten van het personeel in en tussen de overheidsniveaus en ook tussen de private sector en de overheid. Ten vierde moeten we de bestaande verschillen tussen statutaire en contractuele personeelsleden wegwerken. Ten slotte moet er een veel sterkere autonomie voor de lokale besturen komen zodat ze zelf een invulling kunnen geven van en antwoord bieden op de concrete situaties in hun stad of gemeente, of zelfs in hun regio, want er zijn ook regionale verschillen.

Dat zijn eigenlijk de krachtlijnen waarover we nu informeel tot 1 januari met de vakbonden en de VVSG praten. Dan zal er heel concreet een eerste principiële goedkeuring zijn begin 2022 en we zullen ten slotte op 1 januari 2023 landen.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw heel heldere antwoord op mijn vragen. De tijdstabel die u aangeeft, is heel duidelijk. We kunnen dan al vrij snel de eerste zaken verwachten.

U zegt het zelf en dat ervaren wij ook: de taken die de lokale besturen opgelegd krijgen, worden steeds uitgebreider en ook gespecialiseerder. Langs de andere kant is er de klant, de burger, die mondiger wordt, meer inspraak eist, en ja, ook voor meer klachten zorgt.

Dat zorgt voor een groot spanningsveld. We hebben het vorige week over de schaalvergroting gehad, die in die optiek ook wel belangrijk is om alle taken die een lokale overheid krijgt toebedeeld, tot een goed eind te brengen.

Minister, ik denk dat alles vervat is in de krachtlijnen die u uitzet. Daarnaast zorgt u ook voor de praktische kant. Die handleiding en de modellen die u wilt voorleggen, zijn zeker een vereiste om die kleinere gemeentes heel snel te laten schakelen. Wordt vervolgd volgend jaar en dan zullen wij daar zeker op terugkomen.

Ik had geen extra vragen, voorzitter.

Minister Bart Somers: ‘Great minds think alike.’

De voorzitter: Voilà, het wordt hier elk moment mooier.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de digitalisering van het inburgeringstraject in het kader van het plan Vlaamse Veerkracht
– 51 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Zoals in alle geledingen van de maatschappij is ook bij de inburgering de digitalisering fors vooruitgegaan door corona.

U hebt ook aangegeven dat hiervoor in het kader van Vlaamse Veerkracht 15 miljoen euro voorzien is door onder andere in te zetten op de verdere uitrol van de Kruispuntbank Inburgering (KBI), een centraal CRM-systeem (customer relationship management), een betere dienstverlening voor de inburgeraars door een betere combinatie van werk en lessen, maar ook op minder administratie voor de docenten en meer tijd voor een individueel traject, wat uiteraard ook de uitdaging zal zijn vanaf 2022.

Ook de inburgeraars en leerkrachten geven aan dat ze bijzonder tevreden zijn over de mogelijkheid om in plaats van alleen klassikale lessen ook digitale lessen te kunnen volgen en geven.

Minister, wat zal er precies met deze extra middelen gebeuren? Hoe zal de dienstverlening versterkt worden? Welke conclusies hebt u al getrokken uit de reeds opgestarte oefeningen, evaluaties en onderzoeken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, mevrouw Partyka, voor de vragen.

Het is inderdaad zo dat wij een grote bevraging hebben gedaan van onze inburgeraars. Daar hebben in totaal 4866 mensen aan deelgenomen. De algemene tevredenheid lag op 98 procent, wat toch wel extreem hoog is. Ik was er zelf ook wel wat verbaasd over, omdat het toch wel een grote omschakeling is naar dat digitale lesgeven. Er werden verschillende onderdelen getoetst. Heel interessant is de vraag naar welke lesvorm hun voorkeur uitgaat. 44 procent zegt naar de combinatie klassikaal en digitaal, 24 procent kiest alleen voor klassikaal. Drie vierde van de mensen wil dus graag in een digitaal of gedeeltelijk digitaal traject zitten. Dat biedt toch wel perspectieven om nog aan efficiëntie, klantvriendelijkheid en kwaliteit te winnen.

U vraagt welke projecten wij vooral voor ogen hebben. Het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) werd aangesteld om het strategisch project rond de digitalisering van inburgering te coördineren. Het doet dat ook voor de andere agentschappen.

Binnen dit project worden zes grote werven opgezet. Ten eerste is er de actualisering van de Kruispuntbank Inburgering. De huidige applicatie is verouderd. Ze bestaat al sinds 2013. De actualisering moet een betere gegevensuitwisseling met partners mogelijk maken, alsook een betere monitoring.

Het tweede traject is het opstarten van een digitaal klantenportaal om efficiënter, effectiever en meer klantgericht te kunnen werken.

Ten derde moet men een CRM-platform uitbouwen, waarbij men aan ‘community building en digital marketing’ werkt – we spreken hier binnenkort meer Engels dan

Nederlands. Daarmee kunnen de contacten en communicatie met de klanten op een meer professionele manier gebeuren. Dat leidt tot een beter klantenbeheer, betere doelgroepencommunicatie en digitale werving.

Het vierde traject is inzetten op online leren en testen, door onder meer de oprichting van een online leerplatform voor maatschappelijke oriëntatie (MO) en de ontwikkeling van een digitale MO-test. U weet dat wij ook gaan testen.

Ten vijfde is er de digitalisering van de Nederlandse taalverwerving door de optimalisering van het aanbod videotolken, de inzet van vertaaltechnologie en online taaloefenkansen.

Het zesde en laatste traject wil de digitale competenties van de inburgeraar versterken. De digitalisering van publieke diensten en de samenleving heeft een impact op het leven van de inburgeraar. Daarom gaan we inzetten op de digitale vaardigheden van de inburgeraar, bijvoorbeeld door een screening en een kort opleidingstraject.

U vraagt mij welke conclusies er uit de reeds opgestarte oefeningen, evaluaties en onderzoeken is gekomen. Wel, over de tevredenheid heb ik al gesproken. De online lespakketten zijn een win-winsituatie voor inburgeraars en agentschappen. De inburgeraar moet geen verplaatsing maken, en kan het volgen van MO-lessen combineren met andere activiteiten of vormingen. Ten slotte kan het agentschap de lessen MO in talen die minder voorkomen gemakkelijker clusteren. Dat was een groot probleem in het verleden: dat mensen die slechts een beperkt aantal talen spraken, die zeldzaam zijn, soms heel lang op een wachtlijst stonden vooraleer er een voldoende groot klasje bijeen was gevonden om die mensen te doceren over maatschappelijke oriëntatie. Ofwel werd met heel kleine klasjes gewerkt, wat natuurlijk naar kostprijs heel hoog was. Nu kunnen we Vlaanderenbreed clusteren, van De Panne tot Voeren zal ik maar zeggen. Iedereen die een taal spreekt die ik zelfs niet kan uitspreken, laat staan dat ik ze zou kunnen spreken of verstaan, die kunnen we nu digitaal clusteren in één gemeenschappelijke klas.

Uit de coronacrisis bleek ook dat de cursisten inburgering veel voordelen zien in de digitalisering, maar ook dat er een groep is die nood heeft aan een digitale basisopleiding. Daar wordt nu ook in voorzien. Eigenlijk is ook dat een winst die verder gaat dan alleen maar het volgen van de les, mevrouw Partyka, want digitale vaardigheden hebben we in onze samenleving vandaag altijd en overal nodig.

Uw derde vraag was hoe ik de voorkeur van leervorm van cursisten en lesgevers met elkaar ga verzoenen en of het mogelijk zal zijn om zowel digitaal, hybride als fysiek les te volgen. Ja, dat gaat inderdaad zo blijven. Afhankelijk van het profiel en de wensen van de cursist zullen de verschillende lesvormen mogelijk blijven. We moeten blijvend aandacht hebben voor mogelijke beperkingen van bepaalde doelgroepen. Daar mogen we niet blind voor zijn. We zijn dat in het algemeen in onze maatschappij ook niet. Als we bijvoorbeeld spreken over ‘gemeente zonder gemeentehuis’, dan weten we altijd dat dit een slogan is, waarachter nog altijd mensen zullen zitten die nood hebben aan fysieke contacten. Dat gaan we altijd moeten kunnen blijven aanbieden. Dat geldt hier eigenlijk niet anders.

De eerstvolgende uitgebreide evaluatie is gepland voor eind 2022. Uiteraard gebeurt er steeds een permanente evaluatie op individueel vlak. Maar de globale, algemene evaluatie is dus voor eind volgend jaar. Factoren die hierbij aandacht zullen krijgen zijn: klantvriendelijkheid, tevredenheid, efficiëntiewinsten en de duurtijd van het traject.

Ik hoop dat ik daarmee een antwoord heb gegeven op uw belangrijkste vragen.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Ik denk dat het, samen met het nieuwe inburgeringstraject, een gamechanger kan zijn. De uitdaging is om aan zoveel mogelijk mensen een zo groot mogelijk aanbod te doen. Ik ben blij om te horen dat er bij de zes werven toch een paar zijn die voor de eindgebruiker echt heel belangrijk zijn. Digitale competenties, online leren, videotolken: als 98 procent van de mensen aangeeft dat ze graag digitaal willen leren, dan is dat een kans om daar ook helemaal op in te zetten. Ik denk dat het ook nieuwe perspectieven geeft: naar de manier van lesgeven en ook naar de inburgering, die je specifieker of uitgebreider kuny maken voor wie dat wil, of elementair, voor wie dat niet wil. Het geeft dus echt wel heel veel opportuniteiten. Ik denk ook dat het de kwaliteit van de inburgering significant kan verhogen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Ik heb twee heel korte bemerkingen, minister. Uiteraard denken ook wij, van onze kant, dat het een goede zaak is dat er werk gemaakt wordt van de digitalisering. Dat is een zeer goede zaak.

Maar, ten eerste, zien wij dat er relatief veel van het budget gaat naar het programmateam, toch als je het totale budget van dat project bekijkt. Wij hadden toch graag van u een verduidelijking gekregen waarom dat aan de hoge kant ligt.

Ten tweede: het heeft er natuurlijk mee te maken – en het is iets dat bij ons altijd terugkomt, dat weet u ondertussen wel – maar de juridische dienstverlening die het agentschap verleent, dat is een deel van hun takenpakket, maar wij stellen ons daar toch wel grote vragen bij. Het feit dat zij zich bezighouden met federale taken – alles wat te maken heeft met migratiebeleid – dat behoort niet tot het takenpakket van het agentschap, denken wij. Dus, telkens wanneer dit ter sprake komt, brengen wij dit onder uw aandacht.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik heb een aantal reacties, of bedenkingen.

Eerst en vooral, ik ben het eens met u, mevrouw Partyka, dat dit een echte gamechanger kan zijn, dat dit een heel fundamentele verandering kan zijn in de kwaliteit van ons inburgeringstraject. Ik hoop daar zelfs ook internationale aandacht voor te krijgen. Ik probeer ook een internationaal netwerk uit te bouwen van ministers die bezig zijn, niet zozeer met migratie, maar wel met integratie en samenleven. Migratie is vaak een federale aangelegenheid. Ik heb de gelegenheid gehad om vorige week op bezoek te gaan in Noordrijn-Westfalen. Dat is een deelstaat waarmee we in Vlaanderen goed samenwerken, we hebben binnenkort ook een gemeenschappelijke ministerraad. Dat gaat daar over 18 miljoen mensen, dat is in omvang toch drie keer Vlaanderen. Zij hebben ook heel wat bevoegdheden rond integratie en samenleven in diversiteit. Ik heb er gepraat over ons inburgeringstraject, en er is daar wel veel interesse voor, vooral ook voor het digitale aspect, wat op veel plaatsen toch een nieuwigheid is.

Ten tweede, wat daarin vooral een winst zou kunnen zijn – naast de dingen die u hebt opgesomd zie ik nog een extra winst – is dat je veel meer maatwerk kunt leveren. Vandaag zetten wij mensen in een klas die kortgeschoold tot hooggeschoold zijn, van analfabeet tot prof. Ik overdrijf – nee ik overdrijf eigenlijk niet, want het is de realiteit. Die mensen krijgen allemaal op dezelfde manier maatschappelijke oriëntatie. Ik geef misschien een extreem voorbeeld, maar een professor staatsrecht, die moet leren over de fundamentele gelijkheid, die mag dat toch wel op een ander niveau krijgen. Daar mag je zelfs ook iets meer van verwachten, of je kunt hem iets meer meegeven dan iemand die maar kortgeschoold is en een heel andere begeleiding nodig heeft. Ik geloof dus heel sterk in dat maatwerk.

Dan ga ik naar de vraag van mevrouw Sminate, eerst en vooral wat het programmateam betreft. Er is in het agentschap echt wel nood aan zo'n programmateam, zeker als je die doorgedreven digitalisering wilt. Er is gewoon niet genoeg knowhow en techniciteit in het AgII om dat te doen. Ik zou zelfs graag willen verwijzen naar onze Vlaamse administratie. Daar is de minister-president, zoals u weet, erg met digitalisering begaan, en terecht. Ik vind dat ook een hele grote uitdaging en ik probeer daar ook vanuit de lokale besturen hard aan mee te werken. Het heeft ook voor een stuk te maken met zijn opleiding als informaticus, denk ik. Hij lacht er altijd mee, want dat was in de jaren 80, en dat is het 'stenen tijdperk'. Maar hij heeft daar toch een focus op gehouden. Maar zelfs daar, in onze Vlaamse administratie, waar de techniciteit wel sterk aanwezig is, hebben we ook nood aan serieuze externe ondersteuning. Binnen het agentschap is die techniciteit eigenlijk niet aanwezig. Wij moeten zeker tot eind 2023 op zo'n programmateam inzetten. Ik wil van die digitalisering echt een succes maken. Dat maakt dat bij zo'n digitaliseringsprocessen vaak – dat is een frustratie – nogal een groot deel van de uitgaven gaat naar de mensen die dat programma moeten dragen en onderstutten. Ik denk dat we dat hier echt op een juiste manier doen. Ik versta het als men daarnaar kijkt. Ik deed dat ook toen ik burgemeester was en ik moest ICT-programma's invoeren. Dan merkte ik altijd opdat die consultants en die ondersteuning veel geld kosten. Maar zonder een degelijke en duurzame ondersteuning blijf je in de marge foefelen, en hier willen we het echt goed doen. Ik vrees dus dat dat onvermijdelijk is.

Uw tweede opmerking ging over federale bevoegdheden. In het internationaal familierecht, in heel dat regelgevend kader, zijn er ook regels – en daar moeten we blij om zijn – die tot de Vlaamse bevoegdheden en autonomie behoren. Heel dat internationaal rechtskader is niet meer alleen louter federaal. Daar zitten ook hoe langer hoe meer elementen in die bevoegdheden zijn van Vlaanderen, bijvoorbeeld sinds wij verantwoordelijk zijn voor het groeipakket en dergelijke. Wij concentreren ons ook op het ondersteunen van Vlaamse instanties. Ik weet dat u daar waakzaam bent, en dat u vindt dat dat niet te ver moet gaan. Ik vind trouwens ook dat het niet te ver moet gaan. Maar ik vind dat een juridische ondersteuning, die zich richt naar datgene waar we in Vlaanderen mee bezig zijn, ook wel belangrijk blijft.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister, ik wens u succes met een snelle uitrol van het hele traject.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de terugbetaling van de eigen bijdrage voor de inburgeringstrajecten door lokale besturen
– 94 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik herinner mij nog de regeerverklaringen van de minister-president die, enkele maanden na de verkiezingen van mei 2019, zei: 'We hebben het signaal van de kiezer gevat.' Dat signaal van de kiezer duidde dan op die mooie overwinning, die verdrievoudiging van het resultaat van het Vlaams Belang, bij de meest recente parlementaire stembusgang. Alleen is achteraf, bij een wat diepgaandere lezing van dat regeerakkoord, gebleken dat het voornamelijk bij symboliek is gebleven, en dat er uit dat signaal van de kiezer uiteindelijk weinig concrete initiatieven in het regeerakkoord terecht zijn gekomen.

Een van de zaken die de minister-president op dat moment ongetwijfeld bedoelde als zijnde het capteren van dat signaal van de kiezer, is een bescheiden bijdrage vragen aan de inburgeraars voor het doorlopen van hun inburgeringstraject. Volgens de Vlaamse Regering zelf kost zo'n inburgeringstraject, indien de immigrant dat volledig doorloopt, inclusief cursussen, examens, en dergelijke meer, om en bij de 4.500 tot 4.600 euro per persoon. Dat volledige bedrag werd in het verleden, in elk geval tot op heden, altijd opgehoest door de Vlaamse belastingbetaler. Daar zou deze regering verandering in brengen. Een zeer bescheiden verandering weliswaar, want er zal voortaan door die inburgeraar voor cursussen en examens vier keer 90 euro , of in totaal 360 euro betaald moeten worden. Dat is dus eigenlijk nog geen 10 procent van het volledige bedrag dat zij aan de samenleving, aan de belastingbetaler, kosten. Het is eigenlijk een absolute peulschil die nu als bijdrage gevraagd wordt aan de inburgeraars.

En toch zien we dat een aantal steden en gemeenten zelfs dat nog te veel vinden, en zelf initiatieven gaan ontwikkelen om dat bedrag nog altijd door te rekenen aan die Vlaamse belastingbetaler. Zo is er in Gent het voorbeeld van het bijzonder comité voor de sociale dienst (BCSD), dat zegt dat het zeer waarschijnlijk is dat er voor verplichte inburgeraars een financiële tussenkomst zal moeten worden voorzien voor het hele traject of een deel ervan. Intussen vernemen we van onze lokale mensen en vertegenwoordigers in Herentals dat daar ook al voorbereidingen worden getroffen. Er zijn documenten ter inzage waaruit blijkt dat het bedrag van 360 euro van het inburgeringstraject dat de inburgeraar in de toekomst zou moeten betalen, ook al weer voor de helft, of volledig, door de stad zelf gedragen zou worden.

Als je dan cijfers van de administratie bekijkt, dan zie je dat 16 procent van alle nieuwkomers die een inburgeringstraject afsluiten, afhankelijk is van een leefloon. U zei daarover in het verleden ook al dat inburgeraars die het financieel moeilijk hebben, in principe gewoon terechtkunnen bij het Sociaal Huis. Ik denk toch dat dat allemaal een aantal signalen zijn die helemaal afstand doen van hetgeen men eigenlijk wilde, met name rechten en plichten van inburgeraars nauwer op elkaar afstemmen.

Tijdens de plenaire vergadering van 21 april 2021 gaf u aan dat u samen met de lokale besturen een systeem wou uitwerken waarbij inburgeraars maatschappelijk zinvol werk kunnen doen om zo hun bijdrage te leveren. Een voorbeeld daarvan was het lokale vrijwilligerswerk. Zo zouden inburgeraars die het financieel moeilijker hebben, eventueel hun schuld kunnen betalen.

Minister, hebt u weet, behalve de voorbeelden die ik intussen heb genoemd over Gent en Herentals, van nog andere lokale besturen die al systemen uitwerken om de volledige kost of een deel van de kost van het inburgeringstraject dat aan de inburgeraar zou worden doorgerekend op zich te nemen? Zo ja, is dit volgens u dan niet strijdig met het verhaal van rechten en plichten van de inburgeraar, dat over dit thema al uitvoerig aan bod kwam in deze commissie?

Hebt u het eerder vernoemde systeem met de lokale besturen al uitgewerkt? Zo ja, kunt u daar wat meer uitleg over geven?

Hoe beoordeelt u het feit dat lokale besturen die de kosten voor de inburgeringscursussen opnieuw aan de belastingbetaler zullen verrekenen de intentie van deze, hoewel erg beperkte, bijdrage van inburgeraars onderuithalen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Janssens, het betalend aspect van het nieuwe Inburgeringsdecreet is inderdaad een van de onderdelen van de vernieuwing van heel het inburgeringsbeleid. En wij hebben inderdaad in de schoot van de regering afgesproken dat wij viermaal 90 euro vragen, tweemaal bij het begin van de cursus maatschappelijke oriëntatie en Nederlands tweede taal (NT2) en tweemaal op het

moment dat men examineert. Wij vonden dat een billijk bedrag, omdat er een evenwicht moet worden gezocht tussen het vragen van een bijdrage en het vermijden dat mensen, vaak met een kleiner inkomen, bij het OCMW of het Sociaal Huis langsgaan om die financiële middelen te vinden.

U mag niet vergeten dat er naast die viermaal 90 euro ook nog boetes bestaan voor mensen die de cursussen niet volgen. Die boetes kunnen oplopen tot duizenden euro's wanneer men pertinent blijft weigeren om die cursussen te volgen. Wie niet slaagt voor het examen NT2 of maatschappelijke oriëntatie, moet opnieuw die bijdrage van 90 euro betalen.

Het Sociaal Huis heeft het recht en zelfs de plicht om mensen die in financieel moeilijke situaties zitten te ondersteunen, maar het louter vergoeden van die kosten door dat Sociaal Huis is volgens mij geen goede weg om te bewandelen. Al een jaar geleden heb ik contact gezocht met een aantal gemeentebesturen om met hen af te toetsen of het geen zinvol traject zou kunnen zijn om mensen die het moeilijk hebben of die niet in staat zijn om die bijdrage te betalen, aan te bieden om op basis van vrijwilligerswerk, met de vrijwilligersvergoeding die we kennen als principe, dat geld te verdienen. Ik denk dan aan helpen in een rustoord, aan de vaak lokale vraag naar klaar-overs aan het begin en het einde van een schoolperiode, aan het onderhoud van parken. Er zijn verschillende zaken denkbaar, waarbij ik ook een beroep doe op de creativiteit en de innovatiekracht van de lokale besturen om dat zinvol in te vullen. Op die manier blijft het rechten- en plichtenverhaal, waar ik ook sterk in geloof, overeind en hellen we niet over naar een situatie waarbij men bij het Sociaal Huis langsgaat om die kosten in te vullen.

Ik heb op dit moment geen weet van een lokaal bestuur dat ter zake al beslissingen heeft genomen. Dat zou trouwens ook bizar zijn aangezien het nieuwe Inburgeringsdecreet nog in werking moet treden. Op dit moment denken een aantal gemeentebesturen wel na over hoe ze daarmee zullen omgaan. Het is alleszins mijn bedoeling om hier een heel concrete richting te geven aan die lokale besturen die zich afvragen wat ze moeten doen met mensen die in een dergelijk inburgeringstraject stappen en die niet de middelen hebben om die relatief bescheiden kost, die voor kansarme gezinnen toch een grote kost kan zijn, te betalen.

Daarom heb ik de opdracht gegeven om een actieonderzoek te starten over maatschappelijk zinvolle acties in de lokale gemeenschap in ruil voor een financiële incentive. Het doel van het onderzoek is inventariseren welke systemen er in Vlaanderen en het buitenland bestaan, welke meerwaarde deze systemen hebben of zouden kunnen hebben voor inburgeraars die een inburgeringstraject starten in Vlaanderen of Brussel en dit te laten ontsluiten naar de lokale besturen.

In de loop van de volgende weken en maanden, wanneer het decreet in werking treedt, ben ik van plan om aan de lokale besturen heel degelijke informatie te geven, waarbij ik hen zal afraden – maar ik kan het hen niet verbieden – om de vier maal 90 euro te betalen via het Sociaal Huis. Wanneer er al mensen zijn die bij hen komen aankloppen omdat zij een financiële nood hebben, kunnen zij die mensen vragen een zinvolle inspanning te doen ten bate van de gemeenschap, om op die manier dat bedrag te verdienen. Op die manier blijft het rechten- en plichtenverhaal, dat voor mij essentieel is, overeind en meer nog, zorgen we ervoor dat deze mensen zich vanaf het begin maatschappelijk nuttig inschakelen in onze maatschappij en misschien zelfs een positief netwerk opbouwen door die arbeid en door die inspanningen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik neem er akte van dat u de lokale besturen die de, wat mij betreft verkeerde, gedachte

zouden hebben om de slachtofferrol van immigranten te bevestigen door alles voor hen te laten betalen door de belastingbetaler, zult afraden om dat te doen.

U hebt nog geen kennis van concrete gevallen. Ik heb een aantal gevallen willen signaleren die ik hoor van onze lokale gemeenteraadsleden, die zich daar ook zorgen over maken. Ik zal dit voortaan samen met u opvolgen.

Ik ben uiteraard van mening dat wanneer een immigrant zelfs de schamele kost van viermaal 90 euro niet kan ophoesten, we ons zeer ernstige vragen moeten stellen bij de kansarmoede die we uiteindelijk aan het importeren zijn. 360 euro, of ocharme 8 procent van de volledige kostprijs van een volledig inburgeringstraject wordt aan hen gevraagd en de andere 92 procent wordt, zonder het aan die hardwerkende Vlaming te vragen, gewoon opgedrongen aan de belastingbetaler.

Minister, ik volg dit verder op, maar ik hoop dat u samen met ons in de gaten houdt dat het niet kan dat het via het Sociaal Huis, via de lokale besturen, nog altijd de belastingbetaler zal zijn die opdraait voor de inburgeringskosten die, wat ons betreft, volledig door de immigrant zelf zouden moeten worden betaald.

In persberichten of in eerdere antwoorden op parlementaire vragen is ook al aangegeven dat in Duitsland en Denemarken een drievoud van het bedrag dat in Vlaanderen zal worden gevraagd, wordt gevraagd aan immigranten. Daar gaat het over bedragen van meer dan 1100 euro. Dat is wat ons betreft een stap in de betere richting. U weet dat voor ons het gratisbeleid of het bijna-gratisbeleid voor immigranten op de schop moet, net zoals dat ook voor onze eigen mensen niet bestaat.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Het is niet de eerste keer dat we dit thema in dit parlement bespreken, maar voor mij is de vernieuwing van het inburgeringstraject een van de belangrijkste ambities van het regeerakkoord. Het is inderdaad de eerste keer dat er een bijdrage wordt gevraagd van de inburgeraars zelf. Minister, ik ben het met u eens wanneer u zegt dat het niet de bedoeling is dat de lokale besturen moeten opdraaien voor de kost. U hebt ook aangegeven dat u op zoek bent naar alternatieve pistes. Ik denk dat dat goed. Maar het is natuurlijk ook aan de lokale besturen om de handvatten die zij vandaag al hebben, te gebruiken om die inburgeraars te responsabiliseren, bijvoorbeeld om het rechten- en plichtenverhaal in te bouwen in het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI). Dat kunnen ze vandaag al doen. Ik zie trouwens ook de meerwaarde niet, collega, voor een lokaal bestuur om die kosten zomaar zonder tegenprestatie te betalen. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat het de bedoeling is om inburgeraars zelfredzaam te maken, om hen niet afhankelijk te maken van de steun die de overheid te bieden heeft. Ik denk dat we daar wel op één lijn zitten, dat we de lokale besturen duidelijk moeten maken dat zij die mensen moeten responsabiliseren.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister, u zegt dat u een onderzoek laat voeren naar zinvolle acties die kunnen worden gedaan. Ik vind dat een bijzonder goed idee, maar ik zou toch ook willen suggereren om daar ook de knowhow van de lokale besturen voor in te schakelen. Zoals u weet, zullen zij daar rechtstreeks mee te maken krijgen en leggen zij ook vaak een grote creativiteit aan de dag. Het lijkt me belangrijk de knowhow van de lokale besturen daarin mee te nemen.

Minister, hoe zijn intussen de krachtlijnen van het vernieuwde inburgeringsbeleid verduidelijkt bij de lokale besturen en is er voldoende actie om hen mee te nemen in dat traject? 1 januari is immers dichtbij. Veel zal inderdaad afhangen van de werkkracht van de lokale besturen. Zijn zij op dit moment voldoende betrokken bij dit hele traject?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Partyka, het is inderdaad de bedoeling van het onderzoek om net bij de lokale besturen te bekijken welke ideeën en pistes zij hebben. Ook in andere contexten wordt vaak creatief gewerkt, bijvoorbeeld wanneer het gaat over mensen met een bescheiden inkomen. Ik heb daar ook al met veel burgemeesters over gepraat.

U hebt gelijk dat er een belangrijke informatiecampagne moet komen voor onze lokale besturen. Ons agentschap is daar vandaag al mee bezig maar zal die de komende weken en maanden moeten versterken. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van het decreet wordt het inderdaad een belangrijke opdracht om de gemeentebesturen goed te informeren over wat er op hen afkomt. U weet dat er nu al proefprojecten lopen rond buddy's. Heel wat steden en gemeenten zijn daarmee bezig, en die projecten draaien heel goed. We zijn daar heel tevreden over en we leren daar ook veel uit.

Mevrouw Sminate is intussen weg, maar ik ben het volledig eens met haar betoog – misschien kan de heer Van Miert haar het antwoord overmaken – dat het door een lokaal bestuur laten betalen van die vergoeding strijdig is met het emancipatorisch idee. Ik vind het ook storend voor die mensen zelf die in onze samenleving terechtkomen. Wanneer men deel wordt van een samenleving, heeft men er alle belang bij om vanaf het begin de juiste signalen en de juiste context te krijgen over hoe onze samenleving werkt. Onze samenleving is geen samenleving waar mensen worden uitgenodigd om in een hangmat te liggen. Wij zijn een samenleving die mensen aanmoedigt en aanspoort om actief deel te nemen aan die samenleving, op eigen benen te staan en bij te dragen aan die samenleving. We moeten daarvoor kansen creëren, maar we moeten de mensen ook duidelijk maken dat ze die kansen ook moeten grijpen.

Wanneer een persoon legaal een samenleving binnenkomt en die samenleving wil die persoon de vaardigheden bijbrengen om goed te kunnen functioneren in die samenleving in ruil voor een vergoeding – een bescheiden vergoeding maar voor mensen met een laag inkomen ook een reële vergoeding –, dan is het de bedoeling dat die persoon die zelf betaalt. Wie die niet kan betalen, bijvoorbeeld politieke vluchtelingen die have en goed hebben moeten achterlaten, krijgt een alternatief traject aangeboden om dat te verdienen. Het gewoon betalen in de plaats van die mensen is voor mij een fout signaal. Ik wil daar ook heel duidelijk over zijn ten aanzien van de lokale besturen: zij die dit toch doen, geven volgens mij een verkeerd startsignaal aan nieuwkomers in onze samenleving.

We hebben al heel veel gediscussieerd over de bedragen. Nederland bijvoorbeeld vroeg een veel hoger bedrag, maar heeft herzien tot op niveau dat vergelijkbaar is met Vlaanderen. Ik ben zeker bereid om dat bedrag na een aantal jaar te evalueren. Ook in Duitsland heeft men dat al een paar keer gedaan. Maar het allerbelangrijkste is het signaal dat men niet gratis of vrijblijvend kan deelnemen aan die cursussen. Wij vragen een inspanning van die mensen en daartegenover staan een aantal hefbomen.

Ook in het nieuwe inburgeringstraject zit minder vrijblijvendheid. Zo zal men binnen de twee maanden naar VDAB moeten gaan. En wanneer men de cursus niveau A2 en het inburgeringstraject achter de rug heeft en men heeft de volgende twee jaar minder dan een halfjaar gewerkt, dan moet men opnieuw les volgen om een hoger niveau van Nederlands te leren waarvoor opnieuw een bijdrage moet worden betaald. Het inspanningenkader dat we vragen, is dus aangescherpt.

Dat is ook goed. Daartegenover staan ook meer kansen die we geven, meer hefbomen om sneller vooruit te gaan. Het samenspel van die twee is voor mij belangrijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het disfunctioneren van de Moslimexecutieve
– 104 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik heb u vorige woensdag – u hebt er daarnet al naar verwezen – in de plenaire vergadering een actuele vraag gesteld over de Moslimexecutieve. De concrete aanleiding daarvoor was een Panoreportage waaruit bleek dat de voorzitter van die Moslimexecutieve volgens de Staatsveiligheid zelf contacten had met een extremistische organisatie. De voorzitter van de Moslimexecutieve is trouwens ook voorzitter van een erkende moskee in Limburg.

Het disfunctioneren van de Moslimexecutieve was natuurlijk al langer bekend, en deze vraag was al eerder ingediend, naar aanleiding van persartikels waaruit bleek dat de Moslimexecutieve, die dan toch de officiële vertegenwoordiger is van de moslims in dit land, in complete crisis is en disfunctioneert. Enkele leden van de Moslimexecutieve zouden nu zelfs aan de ondernemingsrechtbank gevraagd hebben een voorlopige bewindvoerder aan te stellen. Volgens betrokkenen is het disfunctioneren de schuld van vijf leden van de vzw, onder wie de vicevoorzitter, die eind vorig jaar moest opstappen wegens verdenking van spionage en te nauwe banden met Marokko, die alle macht naar zich toe trekken en de andere leden buitenspel zetten. De buitenspel gezette bestuurders zouden daarbij geen zicht meer krijgen op de financiën en niet meer worden uitgenodigd op vergaderingen. Het beheer van heel die Moslimexecutieve zou dan ook totale transparantie missen. Het zijn nu de leden zelf die een interne audit vragen.

Wie op Google gaat kijken of wie op zoek gaat in de parlementaire verslagen, weet dat het disfunctioneren van de Moslimexecutieve een lange geschiedenis heeft: intern extremisme, invloeden van Qatar en Saoedi-Arabië, spionage van Marokko enzovoort.

En intussen doen de overheden in dit land al te vaak, zoals in deze dossiers ook al te veel het geval is, alsof hun neus bloedt. De Moslimexecutieve heeft vandaag, na alle consternatie die er de voorbije jaren al is geweest, als representatief orgaan nog altijd een bepalende stem in de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen omdat zij nu eenmaal de erkenningsaanvragen door de lokale geloofsgemeenschappen moet behandelen. De Moslimexecutieve wordt ook sterk betrokken bij het toezicht op de lokale geloofsgemeenschappen en staat bovendien in voor de goedkeuring van de bedienaars van de eredienst. Bovendien wordt de Moslimexecutieve ook beschouwd als officiële gesprekspartner van de Vlaamse overheid.

Vorige donderdag zijn hierover in de plenaire vergadering van de Kamer vragen gesteld aan federaal minister van Justitie Van Quickenborne, die weliswaar zijn beantwoord door de premier. Daaruit bleek dat nog niet meteen een grote sense of urgency is doorgedrongen bij althans de federale excellenties.

Minister, in welke mate was u op de hoogte van het disfunctioneren van de Moslimexecutieve nog voor de Panoreportage, en van het klaarblijkelijk totale gebrek aan democratische besluitvorming binnen deze instantie? Welke gevolgen koppelt u hieraan voor de samenwerking met de Moslimexecutieve? Zult u een gesprek aangaan met de betrokken bestuursleden? Is het verantwoord dat een disfunctionele en niet-democratisch opererende Moslimexecutieve een zo belangrijke rol heeft in de op basis van het nieuwe Eredienstendecreet geplande erkenning van nieuwe islamitische geloofsgemeenschappen?

Welke initiatieven wilt en zult nemen om te garanderen dat elke invloed van buitenlandse regimes of extremistische bewegingen in de toekomst uit de Moslimexecutieve geweerd wordt?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Janssens, u hebt terecht gezegd dat we daar woensdag in de plenaire vergadering al over van gedachten hebben gewisseld. De problematiek van de Moslimexecutieve is niet nieuw. Sinds haar oprichting in 1999 – laten we man en paard noemen – is er een opeenvolging geweest van problemen die het goed functioneren van dat orgaan ernstig hypothekeren en die vaak tot frustraties en misschien zelfs schaamrood leiden bij nogal wat mensen in Vlaanderen die tot de moslimgemeenschap behoren en zich daar verschrikkelijk aan ergeren. De permanente poging tot beïnvloeding of om greep te krijgen, het instrumentaliseren van dat orgaan is meer dan ergerlijk, is verontrustend. De Staatsveiligheid en andere veiligheidsdiensten schrijven in hun rapporten steeds duidelijker over het blootleggen van de wantoestanden die zich daar aftekenen.

Zodra ik minister ben geworden, verantwoordelijk voor onder meer deze materie, heb ik altijd een heldere lijn gevolgd. Ik heb ter zake een nieuw decretaal kader proberen op te stellen dat me veel meer hefbomen geeft om tegen wantoestanden op te treden maar dat tegelijkertijd inzake positieve krachten een vertrouwenwekkend signaal geeft. Met andere woorden: dat kader laat me toe om beter dan in het verleden het kaf van het koren te scheiden. Het ontwerp van decreet waarvan u daarstraks nog de derde lezing hebt gevraagd en dat morgen wellicht in derde lezing kan worden goedgekeurd, is daar het resultaat van.

Tegelijkertijd ben ik me heel goed bewust dat er nog een aantal andere belangrijke werven voor ons liggen, maar ik probeer ook daarin een heldere lijn te volgen. Wanneer er incidenten zijn in moskeeën of in lokale geloofsgemeenschappen, probeer ik daar ook heel consequent het regelgevend kader te volgen. In alle dossiers die ik het voorbije jaar hebt vastgepakt, heb ik geprobeerd een heldere lijn te volgen.

Mijn basishouding ten aanzien van de islam is een fundamenteel andere dan die van u. U ziet een onverzoenbaarheid tussen de islam en onze samenleving, ik zit niet op die lijn. Die vormen van geloofsuiting die fundamenteel botsen met ons samenlevingsmodel, of lokale geloofsgemeenschappen die worden geïnstrumentaliseerd door buitenlandse mogendheden, zijn voor mij echter onaanvaardbaar. Maar ik geloof – en daar ben ik van overtuigd – dat het wel mogelijk moet zijn een brug te slaan tussen die vele duizenden moslims die op een constructieve manier een plaats hebben in onze samenleving en die op een constructieve manier hun geloof willen beleven binnen het kader van ons samenlevingsmodel. Daar waar moet worden opgetreden, wil ik echter ook absoluut optreden.

De Moslimexecutieve is niet mijn bevoegdheid, maar die van de federale minister en de federale overheid. Zij erkennen dat orgaan en wij zijn grondwettelijk verplicht om met dat erkende orgaan te werken. U zegt dat de federale overheid stilzit, ik probeer in dezen net om door die moeilijke bevoegdheidsverdeling, heel hecht samen te werken met de minister van Justitie. En hij wil ook heel hecht samenwerken met ons. Wij proberen elkaar daarin te vinden. De minister van Justitie heeft tegen het einde van dit jaar een screening gevraagd van de hele Moslimexecutieve. Hij voert daarin terecht ook de druk op. En er volgt ook een financiële audit. Hij heeft onder andere ook de subsidies aan de imamopleiding voor de Moslimexecutieve, de vzw Afor, in dit kader laten stilleggen, omdat hij niet langer op dat spoor verder wil werken. Verder heeft hij vijf krachtlijnen naar voren geschoven die ik allemaal kan onderschrijven in mijn relatie ten aanzien van het representatieve orgaan.

Zo is er nood aan nieuwe verkiezingen. Er zijn al sinds maart 2020 geen verkiezingen meer geweest. Nochtans moesten die in maart 2020 al hebben plaatsgevonden.

Verder kan er geen buitenlandse inmenging of extremisme zijn en moet dat orgaan representatief zijn en professioneel en transparant werken. Dat zijn de uitgangspunten waarbinnen ik me ook plaats.

Ik heb ter zake bijna permanent overleg met de minister van Justitie, omdat eenmaal dit decreet goedgekeurd zal zijn, dat ook een ernstige en een niet te onderschatten consequentie heeft. Dat betekent een breuk met de manier waarop we tot nu toe onze relatie met de islam en de moslimgemeenschap hebben uitgebouwd. Dat zal veel meer ondersteuning van de positieve krachten betekenen, maar dat zal ook een duidelijker halt toeroepen aan de buitenlandse beïnvloeding.

Een van de zaken die ik aan de minister heb gevraagd, is dat hij op korte termijn, in de loop van de komende weken, een overleg zou samenroepen met de verschillende regionale ministers die bevoegd zijn voor de erediensten. Het zou de eerste keer zijn dat daarover een interministeriële conferentie plaatsvindt, waarin we kijken wat nu de consequentie, het gevolg is van het fundamenteel disfunctioneren van de Moslimexecutieve. Welke gevolgen heeft dat voor de regionale verantwoordelijkheden? Hoe kunnen we daar samen, eensgezind, in optreden? De federale minister van Justitie is ingegaan op mijn verzoek om dat te organiseren en zal dat in de loop van de volgende weken ook daadwerkelijk doen. We kunnen dan samen kijken hoe we hierin moeten optreden.

U weet dat ik ten gronde vind dat er minstens regionale kamers in die executieve moeten komen, zodat we voor die bevoegdheden waarvoor wij verantwoordelijk zijn, kunnen praten met de Vlaamse partners, de Vlaamse leden van een hervormde Moslimexecutieve.

Is het denkbaar om verdere stappen te zetten? Zouden wij een eigen representatief orgaan moeten kunnen oprichten voor geloofsgemeenschappen? Persoonlijk vind ik van wel, maar daarvoor is een staatshervorming nodig.

Wat vandaag al kan binnen het huidig wettelijk kader, is dat er een feitelijke decentralisatie doorgevoerd wordt binnen het orgaan. Ik ben vragende partij, maar daarvoor moet de Moslimexecutieve natuurlijk eerst grondig worden hervormd. Dat is het werk dat wij de volgende weken en maanden ook echt moeten doen, want op dit moment is de Moslimexecutieve geen geloofwaardige gesprekspartner zoals ze nu functioneert.

Vorige week was er een persmededeling, waarover ik een tweet heb verstuurd. Twee organisaties, die eigenlijk de facto het orgaan patroneren en die alle macht naar zich toetrekken, onderschrijven gewoon die persmededeling, en dat zegt voor mij eigenlijk genoeg over de problemen die zich daar stellen. Er moet daar een grondige hervorming komen, en ik ben er ook van overtuigd dat dat belangrijk is voor heel veel mensen die vandaag in Vlaanderen leven, zich tot die gemeenschap bekennen en zich ook blauw ergeren aan de manier waarop buitenlandse mogendheden greep proberen te krijgen op deze geloofsgemeenschap.

Dat is nu volop ‘work in process’. Het is iets waarvoor ik mezelf engageer omdat ik vind dat dit een fundamentele verandering beoogt. Ik denk dat het ook de eerste keer is in de twintig jaar dat dit orgaan bestaat dat er zo’n duidelijke agenda is, zowel federaal als Vlaams, waarbij we op dezelfde lijn zitten om hier werk van te maken.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de problemen met de Moslimexecutieve zijn inderdaad zo oud als het orgaan zelf. Telkens opnieuw zien we dezelfde vicieuze cirkel. Het orgaan komt in opspraak, er is een paniekreactie bij een aantal federale of Vlaamse ministers, maar uiteindelijk is er geen waakzaamheid. Er wordt geen waakzaamheid aan de dag gelegd, er wordt niet kordaat tegen opgetreden.

Intussen zitten we al meer dan twintig jaar met een orgaan dat eigenlijk bol staat van extremisme, amateurisme, onbekwaamheid, onbetrouwbaarheid enzovoort.

Toch gebeurt er niets concreets. Er worden wat audits aangekondigd, u pleit voor een regionale kamer – alsof dat zoden aan de dijk zou brengen. Intussen zien we dat die problemen van extremisme, van buitenlandse inmenging gewoon blijven bestaan. Dat is iet alleen binnen die Moslimexecutieve het geval, maar ook in de moskeeën waarvan ze de dossiers ter erkenning voorleggen aan de Vlaamse Regering, en die helaas in de voorbije decennia ook effectief erkend zijn geweest, ook al waren het moskeeën die behoren tot de strekking van Diyanet, al waren het moskeeën die behoren tot de strekking van Milli Görüs, die in Duitsland als een extremistische organisatie wordt bestempeld en er wordt gevolgd door de staatsveiligheid. Dan zien we dat dat orgaan nog altijd de officiële gesprekspartner van zowel de Vlaamse als de federale overheid is, ondanks het volledige disfunctioneren, en ondanks alle blijken van onbetrouwbaarheid, onbekwaamheid en extremisme die we de voorbije jaren daar al hebben gezien.

Ik heb dus eigenlijk nog 2 heel concrete vragen voor u. U zegt dat u wilt werken aan een hervorming of dat u op een hervorming van die Moslimexecutieve wacht. Quid in de tussenperiode? Quid indien die hervorming er niet komt of niet volgens de uitgangspunten die uzelf naar voren hebt geschoven? Van die 5 uitgangspunten hebben we de voorbije 22 jaar helaas alleen maar het omgekeerde gezien. Als u stelt dat er geen buitenlandse inmenging mag zijn, dat er geen extremisme mag zijn, dat het allemaal transparant moet gebeuren, dan hebben we de voorbije 2 decennia gezien dat dat allemaal niet gebeurde. Wat dus indien die hervorming er niet komt? Wat doet u in de tussenperiode met dat orgaan, dat op papier nog altijd de gesprekspartner is van uw regering en van de Vlaamse overheid?

Wat gebeurt er ten tweede met alle dossiers die de voorbije jaren door die Moslimexecutieve zijn ingediend, moskeedossiers die aan de Vlaamse Regering – nu onder uw bevoegdheid – ter erkenning worden voorgelegd? Er zitten, als ik mij niet vergis, 47 islamitische geloofsgemeenschappen in de pijplijn om erkend te worden. Dat zijn allemaal dossiers die door die Moslimexecutieve, over wie u net zelf hebt gezegd dat u dat geen geloofwaardige partner vindt, aan u werden bezorgd. Wat doet u daarmee? Als het aan mij ligt, gaan die opnieuw naar de afzender en worden die teruggestuurd, want die komen van een orgaan dat absoluut onbetrouwbaar is, dat bulkt van extremisme, van amateurisme en van buitenlandse inmenging. Ik vraag aan u wat u doet met al die dossiers die in afwachting op uw bureau liggen om via een versnelde procedure dan nog eventueel erkend te worden.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Dank u wel, voorzitter.

Er is hierover al bij verschillende gelegenheden van gedachten gewisseld, dus ik zal er niet te lang bij stilstaan. Het is echter wel een belangrijk punt, omdat de procedure natuurlijk voor een stuk afhangt van de goede werking van de Moslimexecutieve.

Ik ben heel blij dat u zegt dat u hecht zult samenwerken met uw federale collega. Het is ook een goed idee om die conferentie te organiseren. Zoals u zelf aangeeft, is hier voor een echte regionale werking een staatshervorming nodig, dus het heeft weinig zin om daar bij stil te staan. De vraag is, denk ik, met welke agenda u naar die conferentie gaat. Op welke manier zal dat gebeuren? We staan natuurlijk een beetje aan de zijlijn, want het is een federale bevoegdheid, maar zoals u aangeeft, is dit een opportuniteit om vanaf de zijlijn goede raadgevingen te doen, ook al mogen we niet mee op het veld staan. Met welke agenda gaat u daarnaartoe? Dit is natuurlijk een hypothetische vraag, maar stel dat het uw bevoegdheid zou zijn: op welke manier ziet u een betere werking mogelijk? We hebben allemaal vastgesteld dat het niet lukt. De vraag is dan op welke manier we het nu wel kunnen

laten lukken. Is het door een competentieverhoging bij de leden? Is het door daar bepaalde voorwaarden aan te stellen, door een soort examen te organiseren om te bepalen wie lid wordt? Ik ben benieuwd wat uw concrete agenda is om op die conferentie op tafel te leggen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Misschien eerst en vooral dit: in mijn hoofd is er helemaal geen sprake van welke paniek dan ook. Ik heb een heel duidelijke agenda en iedereen kent die agenda. Nogmaals, mijnheer Janssens, met alle respect, maar we verschillen in onze grondpositie. Mijn agenda is wel heel duidelijk, en dat is dat ik niet aanvaard dat welke geloofsgemeenschap dan ook misbruikt wordt door buitenlandse mogendheden om hier mensen in hun greep te houden, om segregatie in de hand te werken, om antidemocratische ideeën in onze samenleving te introduceren. Ik aanvaard ook niet dat een geloofsgemeenschap zich laat infiltreren door extremistische ideeën. Een geloofsgemeenschap heeft een autonomie; dat is eigen aan ons grondwettelijk recht. Ik wil binnen dat kader functioneren. Omgekeerd wil ik zorgen dat mensen die tot een bepaalde geloofsgemeenschap behoren, moslims dus om hier man en paard te noemen, in onze samenleving op een correcte manier deel kunnen zijn van Vlaanderen, want ze zijn deel van Vlaanderen. We moeten er dus voor zorgen dat het kader waarin zij hun geloof kunnen belijden, spoort met onze Vlaamse samenleving.

Dat is het uitgangspunt, en ik ben daarvoor samen met mijn collega, de federale minister van Justitie, aan een heel duidelijke agenda bezig. Een belangrijke stap in de agenda is het hopelijk zo snel mogelijk goedkeuren van het decreet in het parlement, dat mij, in mijn verantwoordelijkheid voor de lokale geloofsgemeenschappen, veel meer instrumenten geeft om op te treden.

De agenda van de minister van Justitie is even duidelijk. Hij zegt: 'Ik wil dat het representatieve orgaan, de Moslimexecutieve, zich tegen het einde van het jaar' – hij is daar heel duidelijk in – 'duidelijk vernieuwt, of ik trek de erkenning in van deze Moslimexecutieve. Als ze niet de transparantie en de voorwaarden respecteert, zal ik, minister van Justitie, mijn verantwoordelijkheid nemen tegenover dat orgaan.' Dat is heel duidelijk.

Twee: die agenda ga ik de volgende maanden en jaren uitrollen. Dat is ook de agenda binnen het kader van ons regeerakkoord. Dat is ook de enige manier om daarin op te treden. Ik wandel daar niet in het spoor van een uitzonderingspositie van de islam vis-à-vis de andere geloofsgemeenschappen. Ik wil die op een juiste manier gelijk behandelen. Ik vind dat burgers in deze samenleving gelijk zijn. Ik sta daar op het grondwettelijk principe van gelijkheid. Maar, evident: gelijk wil ook zeggen dat je gelijke verantwoordelijkheden hebt. Met andere woorden, als je erkend wil zijn als executief orgaan, dan moet je je aan de spelregels houden. Dat is nu duidelijk niet het geval.

Een van de dingen die mij het meest stoort is dat er daar een coördinatieraad van de islamitische instellingen is opgericht, de Coördinatieraad van de Islamitische Instellingen van België (CIB). Daarbij hebben twee organisaties, Dyanet van België, en het Rassemblement des Musulmans de Belgique – met andere woorden een vehikel van de Marokkaanse autoriteiten – samen eigenlijk heel de Moslimexecutieve onder curatele geplaatst. Dat is voor mij onaanvaardbaar. Onaanvaardbaar! En daar moeten we heel consequent in handelen. Dat is trouwens ook waar de Staatsveiligheid in haar laatste rapport op gewezen heeft: dat kan niet.

Uw tweede vraag was ik nu concreet ga doen ten aanzien van deze executieve. Ik wil misschien eerst en vooral opmerken dat het in 2013 was dat wij de laatste moskee erkend hebben. Er zijn sindsdien geen moskeeën meer erkend. Er stelt zich een moeilijke situatie, want dat orgaan zit daar inderdaad. Ik kan rechtstatelijk

niet anders: zolang de erkenning door de minister van Justitie overeind blijft, moet ik met dat orgaan werken. De minister heeft gezegd dat hij tegen het einde van het jaar helderheid wil. Ofwel werkt hij verder met een grondig hervormde executieve, ofwel trekt hij de erkenning in. Ik wacht af, en ik volg dat mee op.

De conferentie die ik heb gevraagd aan de minister heeft net tot doel om in te schatten en afspraken te maken over welke consequenties dat heeft ten aanzien van de regionale realiteit en onze regionale taken en de bevoegdheden die we hebben. Maar dat is heel concreet naar de moskeeën die nu mogelijk een aanvraag indienen. Het dossier wordt niet gemaakt door de Moslimexecutieve, het dossier wordt gemaakt door de lokale geloofsgemeenschappen. De Moslimexecutieve zegt: 'Ik erken dat deze lokale geloofsgemeenschap tot mijn obediëntie behoort, deel is van mijn geloofsgemeenschap.' Een katholieke parochie moet dat doen bij de bisschoppenconferentie, zij moeten dat doen bij de Moslimexecutieve. Die zegt dus met andere woorden dat dat voor haar kan, en ze geeft dat door. Ze zou sommige dossiers niet kunnen doorgeven, en dat zou heel problematisch kunnen zijn. Beeld u in: een moskeebestuur, of een moskee die behoorlijk goed werkt, die zich inpast in onze maatschappij, maar waar de Moslimexecutieve het moeilijk mee heeft en zegt: 'Ik hou die tegen, want die past niet in ons verhaal.' Zij geeft dus dossiers door. Maar het is niet de Moslimexecutieve die tegen ons gaat zeggen: 'Deze lokale geloofsgemeenschap beantwoordt aan de spelregels van uw decreet. Minister, in deze lokale geloofsgemeenschap is er geen buitenlandse invloed, daar is geen extremisme, en daar handelt men niet strijdig met het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.' Zij gaat daar niet over oordelen. Zij gaat ons ook niet zeggen: 'Deze lokale geloofsgemeenschap heeft een transparante boekhouding, voldoet aan alle spelregels van uw decreet.' Dat beoordelen wij. Daarvoor hebben we een informatie- en screeningsdienst. Het analyseren en het goedkeuren van een dossier is dus in handen van de Vlaamse overheid. En ze heeft daarvoor met het nieuwe decreet een veel sterker controlemechanisme. Ze kan dat veel helderder bekijken en heeft ook een veel duidelijker kader om daarover te oordelen. Vroeger was dat kader vaag. Torfs heeft daarop gewezen. We hebben nu een duidelijker kader. Het is dat kader dat wij consequent gaan toepassen. Dus zelfs met een Moslimexecutieve die totaal disfunctioneel is, die totaal niet doet wat ze moet doen, die zelfs geïnfiltreerd is door buitenlandse invloed, zelfs zo'n executieve speelt in de grond van de zaak geen rol, noch bij de opmaak van het dossier, noch bij de beoordeling van het dossier.

Ze is eigenlijk op dit moment niet meer dan een doorgeefluik, maximaal een sluis. Sommige moskeeën, waarvan ik – en u waarschijnlijk ook – zou vinden dat ze interessant zijn, en helemaal passen in ons spel, maar die misschien zo onafhankelijk zijn dat de Moslimexecutieve zich eraan stoort, zouden misschien tegengehouden kunnen worden door de executieve. Wat ze ook zou kunnen doen is slechte dossiers doorgeven, maar die botsen dan wel op onze informatie- en screeningsdiensten. Die zullen zeggen: 'Dat ervaren wij niet, die erkennen wij niet, want ze respecteren de Moslimexecutieve niet, of er zit te veel buitenlandse invloed, of ze zijn niet transparant en ze volgen de administratieve regels niet.' de Moslimexecutieve is dus op dat punt niet storend.

Weet u waar de Moslimexecutieve mij meer in stoort? Ik zal u nog wat voedsel geven om te kunnen ageren. Dat is namelijk waar het gaat over onze moslimleerkrachten. Daar waar het gaat over andere zaken. Daar wil ik met de minister van Justitie ook over praten. Ik wil daarvan een volledig beeld. En ik wil samen met hem verdergaan. Want wij – de minister van Justitie en ikzelf, samen met de Vlaamse Regering, en anderen – zijn een weg ingeslagen die we nu moeten doorlopen. We moeten daar nu consequent in voortgaan.

Tegelijkertijd moeten we een appel doen aan de positieve krachten binnen de moslimgemeenschap. Daar gaan onze wegen weer uit elkaar: u ziet die niet, ik zie die

wel. Mensen die vandaag deel uitmaken van de Vlaamse samenleving, die zeggen dat ze dat geloof willen belijden, en dat ze daar misschien mee verantwoordelijkheid in willen opnemen, die moeten we oproepen om recht te staan en om zich te emanciperen van die buitenlandse invloeden. Want die buitenlandse invloeden gaan ver. We hebben dat in die Panoreportage gezien. Ze grijpen soms diep in in het leven van mensen. Ze schrikken mensen ook af. Dat is iets wat wij als samenleving nooit mogen aanvaarden, dat buitenlandse, vaak autoritaire, weinig democratische, regimes, hier, met instrumenten die vaak niet sporen met onze rechtsstaat, mensen manipuleren, beïnvloeden, angst aanjagen, en dergelijke meer. We hebben dus nood aan mensen die de moed hebben van hun overtuiging – dat is het appel dat ik doe–, om ondanks al die intimidatie toch recht te staan en mee te bouwen aan een ander verhaal, waarbij de islam zich in Vlaanderen inpast op een goede manier.

Dat is iets waar ik in geloof, en waar we van mening verschillen. Over een aantal dingen zullen we niet van mening verschillen, maar over die basispremisse wel. Ik geloof dat het wel mogelijk moet zijn. Waarom? Omdat ik iemand ben die gelooft in een liberale samenleving, in onze democratische rechtsstaat. Ik geloof dat geloofsovertuigingen in onze samenleving een plaats hebben, een volwaardige plaats, ook de islam. Er zijn honderdduizenden mensen in Vlaanderen die dat geloof aanhangen of minstens cultureel behoren tot die familie. Niet iedereen die opgroeit in een moslimgezin is daarom islamiet. Ik ken er veel die ondertussen vrijzinnig zijn, en atheïst zijn, en dat ook niet altijd gemakkelijk durven te uiten, of kunnen uiten, maar er zijn alleszins heel veel bewegingen bezig, ook in die samenleving. Wel, zij hebben een plaats in Vlaanderen, op een volwaardige manier, maar volledig volgens de spelregels die wij uittekenen, en passend binnen het kader van onze Vlaamse maatschappij. Dat is de aanpak die wij voorstaan.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dank u, minister, ook voor de munitie waarvan u mij wilde voorzien. Maar ik probeer mijn pijlen altijd op de juiste minister te richten, en daarom heb ik ook al een vraag geagendeerd in de commissie Onderwijs van overmorgen, in het bijzonder over de moslimleerkrachten, die inderdaad ook nog eens door die Moslimexecutieve worden aangesteld. Maar het lijkt me dat het vooral de minister van Onderwijs is die zich daarover zou moeten ontfermen, en niet zozeer uzelf als minister van Inburgering.

Wat betreft de oplossingen of remedies, of de voorstellen, aangedragen door uzelf en uw liberale partijgenoot minister Van Quickenborne, sta me toe om daar enigszins sceptisch over te zijn, omdat we al twintig jaar lang hetzelfde zien: problemen die opduiken, incidenten van buitenlandse inmenging en van extremisme die zich voordoen. En telkens opnieuw werd er forse aankondigingspolitiek gedaan, die uiteindelijk al te vaak windowdressing bleek. Ook wat dit betreft wacht ik dus op de initiatieven die jullie gaan nemen, maar ik vermoed dat het intussen weer een stille dood gaat sterven, en dat het wachten wordt op het volgende incident.

U zegt dat de Moslimexecutieve inzake de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen en van moskeeën geen enkele rol speelt – een sluis, zei u. Sta me toe van mening te zijn dat, ook al is het maar de postbode die de dossiers ontvangt en verder op de bus duwt in uw richting, een orgaan dat nu al twee decennia lang zo vaak en zo fel in opspraak komt, geen enkele rol kan spelen in een dossier dat uiteindelijk door uzelf, door de Vlaamse Regering, beoordeeld moet worden. Dus wat dat betreft, zou ik het – en met mij een groot deel van de Vlamingen, denk ik – totaal onverantwoord vinden dat er nog moskeeën worden erkend op basis van dossiers die door deze Moslimexecutieve zijn ingediend.

En inderdaad, wanneer u zegt dat voor het Vlaams Belang de islam niet compatibel is met onze samenleving, dan kan ik dat alleen maar beamen en erkennen, ook al

omdat die wordt gesymboliseerd en belichaamd door dat officiële orgaan, de officiële woordvoerder van de moslims in dit land die de Moslimexecutieve is en die alleen maar elke dag opnieuw, nu al twee decennialang, bewijst dat er geen Vlaamse, geen Europese, geen verlichte islam mogelijk is. Het officiële orgaan dat alle moslims in dit land zou moeten vertegenwoordigen, staat immers bol van extremisme, spionage, financiële malversaties, onbetrouwbaarheid enzovoort.

En dus denk ik inderdaad dat de federale overheid niet alleen de erkenning van die Moslimexecutieve moet intrekken, maar eigenlijk de erkenning van de islam als dusdanig. Ik denk dat die erkenning een historische vergissing is geweest, omdat die islam nu eenmaal een totalitaire, theocratische, onverdraagzame religie is, die dan ook nog eens – 'quod erat demonstrandum' – wordt vertegenwoordigd door een onbekwaam en onbetrouwbaar orgaan. En wat mij betreft, moeten daarom alle samenwerkingen met die Moslimexecutieve, zowel op federaal niveau als op Vlaams niveau, onmiddellijk worden stopgezet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het non-binaire geslacht in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet
– 118 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, collega's, op 25 juni 2017 werd federaal de wet aangenomen tot hervorming van regelingen inzake transgenders wat de vermelding van een aanpassing van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand en de gevolgen hiervan betreft. Personen die overtuigd zijn dat hun genderidentiteit niet overeenkomt met het geslacht dat staat vermeld in de geboorteakte, kunnen door deze wet hun geslachtsregistratie in hun geboorteakte laten aanpassen via een eenvoudige procedure bij de burgerlijke stand. Bij de vorige wet waren nog een aantal fysieke maatregelen nodig voor die omschakeling, nu gaat het om een louter administratieve aangelegenheid.

Het Grondwettelijk Hof heeft *… (onverstaanbaar)…* bepaald dat er een derde geslacht, x, dient te komen of dat de geslachtsregistratie afgeschaft dient te worden. Het is straks dus waarschijnlijk mogelijk om naast m of v ook x aan te duiden, wat voor nonbinair staat en een oplossing biedt voor mensen die zich niet bij m of v thuis voelen.

In het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 vinden we enkel de verwijzing naar man en vrouw terug. Artikel 74 verwijst naar de pariteitsregels die in acht genomen moeten worden. Er staat ook dat op eenzelfde lijst het verschil tussen het aantal kandidaten van elk geslacht niet groter mag zijn dan één. De eerste twee kandidaten van eenzelfde lijst mogen niet van hetzelfde geslacht zijn. In artikel 285 verwijst men naar de vrouwelijke kandidaat en naar de mannelijke kandidaat.

Minister, wat zijn de gevolgen van een eventuele aanpassing van de federale wetgeving voor de toepassing van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet? Hoe moet de invoering van het eventueel derde geslacht, x, gezien worden binnen de toepassing van het decreet?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: U verwijst in uw vraagstelling naar de wet van 25 juni 2017 tot hervorming van regelingen inzake transgenders wat de vermelding van

een aanpassing van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand en de gevolgen hiervan betreft. Op basis van die wet kunnen personen hun geslachtsregistratie in hun geboorteakte inderdaad laten aanpassen en, in tegenstelling tot de vorige wet, worden er geen medische eisen meer gesteld.

U concludeert echter verkeerdelijk dat het nu mogelijk is om naast m en v, ook x als geslacht aan te duiden, wat voor non-binair staat en een oplossing zou bieden voor mensen die zich niet bij m of v thuis voelen. De wet laat alleen toe dat een man zijn geslachtsregistratie wijzigt in dat van een vrouw en omgekeerd, maar niet dat zij kunnen kiezen voor x. De wet van 25 juni 2017 heeft bijgevolg geen invloed op de toepassing van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet.

De Raad van Europa heeft in een resolutie zijn lidstaten wel opgeroepen om wettelijke regelingen voor geslachtsregistratie te baseren op zelfbeschikking. Elke lidstaat moet dus zelf zijn wetgeving aanpassen om daaraan te voldoen. Tot dusver hebben alleen Duitsland en Oostenrijk een wet aangenomen die de keuze voor een non-binair geslacht x in de geboorteakte toelaat.

Ik stel vast dat in 2019 het Grondwettelijk Hof de wet van 2017 in bepaalde delen ongrondwettig heeft verklaard. Zo oordeelde het hof dat deze afwezigheid van erkenning van personen met een non-binaire genderidentiteit in de wet van 2017 het gelijkheidsbeginsel, gelezen in samenhang met het recht op zelfbeschikking, schendt.

De Federale Regering heeft daarom in het regeerakkoord beslist dat ook in België de wetgeving met betrekking tot de genderregistratie wordt aangepast om in overeenstemming te zijn met de beslissing van het Grondwettelijk Hof. In verband hiermee staat het niet vast dat de wetgever een geslachtscategorie x zal invoeren. De wetgever kan ook verschillende bijkomende categorieën invoeren of ervoor kiezen om de registratie van het geslacht of de genderidentiteit als element van de burgerlijke staat van een persoon te schrappen. Dit zou echter verregaande gevolgen kunnen hebben op tal van domeinen, bijvoorbeeld voor het beleid inzake gelijke kansen, waar nu een aantal wettelijke verplichtingen inzake gendervertegenwoordiging of quota zijn opgenomen, die nog uitgaan van de klassieke m/v-opdeling.

Ik ben persoonlijk van oordeel dat gevolg moet worden gegeven aan de uitspraak van het Grondwettelijk Hof – ik ben jurist van opleiding en ik geloof in onze rechtsstaat – en dat de gevolgen grondig moeten worden onderzocht. Maar dit is een bevoegdheid die alleen aan de federale wetgever toebehoort. Wat daar wordt opgenomen, zullen wij op de voet volgen. En als er dus wijzigingen worden aangebracht aan de wetgeving van 2017, dan zullen wij uiteraard ook onze decreten daarop afstemmen. Wanneer uw vraag was te peilen naar intenties wanneer die situatie zich zou voordoen, dan heb ik de vrijheid om te verwijzen naar een groot staatsman uit uw rangen dat we de problemen pas moeten oplossen wanneer die zich voordoen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, u bent jurist van opleiding, ik ben ingenieur van opleiding. Misschien is het verschil dat wij proberen ook wat proactief te denken. Het wordt een politicus zelden verweten proactief te denken.

Het zit er waarschijnlijk aan te komen dat het geslacht x wordt ingevoerd. In 2017 was er de beslissing van het Grondwettelijk Hof die aangeeft dat er een wijziging op til is. U verwijst naar Duitsland en Oostenrijk, maar ik neem aan dat ook Malta, Nieuw-Zeeland en Argentinië in diezelfde situatie zitten. Ik weet niet of u al hebt gepolst hoe men daar omgaat met dergelijke eventuele quota bij kieswetgeving, maar dit zou dus toch wel een heel groot effect kunnen hebben. Zoals het nu geformuleerd staat in onze kieswet, zou dat betekenen dat wanneer er drie geslachten zouden zijn, elk derde van de lijst moet worden vertegenwoordigd door mensen van dat geslacht. Het lijkt me niet onlogisch of onnodig om hier nu al even over na

te denken. Stel dat dit zich zou voordoen vlak voor de Vlaamse, federale of gemeenteraadsverkiezingen, dan zou er snel en noodzakelijk een beslissing moeten worden genomen om niet in de onmogelijkheid te komen om op een rationele manier lijsten samen te stellen. Vandaar mijn vraag, minister, om dit niet zomaar te beschouwen als iets dat op termijn wel even zal moeten worden aangepakt van vandaag op morgen, maar om daar heel goed over na te denken en toch wel klaar te zijn indien dit op federaal vlak zou worden aangepast. Ik denk dat federaal minister van Justitie Van Quickenborne dit dossier vandaag in handen heeft.

De voorzitter: Mijnheer Dochy, ik moest even denken aan een groot staatsman van uw politieke signatuur die daar een antwoord op had.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Dochy, het is inderdaad niet fout om na te denken, dat doen we permanent. Maar ik denk dat het soms ook fout kan zijn om te vroeg al harde opties te formuleren. Het is evident dat het een grote uitdaging zou zijn indien de Federale Regering of het federale parlement op een bepaald moment zou beslissen om een derde categorie in te voeren. In dat geval moet er een grondige analyse gebeuren. Zij zullen dat trouwens ook moeten doen en zullen dat ook vooraf doen om na te gaan welke impact dit heeft op tal van regelgeving. Het gaat niet alleen over onze verkiezingsregelgeving. In onze leefwereld is dat een belangrijke wet, maar er zijn ook andere belangrijke wetten met quota, vertegenwoordigingen en dergelijke meer. Vraag is dan hoe we daarmee moeten omgaan en hoe we die moeten aanpassen aan de nieuwe realiteit die op dat moment ontstaat.

We zijn daar zelf eigenlijk nog een beetje afwachtend, ik ga daar eerlijk in zijn. We kijken welke richting de federale overheid uitgaat. Zij zit aan het roer. Maar het is evident dat we dan zelf ook snel willen schakelen, en dat we onze regelgeving zullen moeten aanpassen. U hebt gelijk. Wat gaat dat bijvoorbeeld betekenen voor het ritssysteem dat we kennen bij lijsten? Wat betekent het als iemand 'en cours de route' – tijdens de verkiezingsprocedure – beslist om van geslacht te veranderen? Welke impact heeft dat op de samenstelling van schepencolleges? Enzovoort. Er zijn inderdaad heel veel elementen die in beeld komen. Maar mijn aanpak is niet om er niet over na te denken – dat doen we altijd – maar om toch wel wat af te wachten welke richting de federale overheid uitgaat. Ook daar houd ik natuurlijk contact met onze federale collega's. Ik denk dat, zodra men daar weet waar men naartoe wil, we dan in onze commissie daar zeker nog eens zinvol over van gedachten kunnen wisselen. Maar het siert u, als ingenieur, dat u lang op voorhand de problemen detecteert, en de jurist in mij waarschuwt.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Dank u wel, minister. Dat is inderdaad het signaal dat ik hier vandaag wilde geven. Ik vraag niet om vooruit te lopen op de feiten, maar ik vraag wel om eventueel toch wat voorbereid te zijn. We weten nu dat er een aantal landen zijn die reeds die stap gezet hebben. We weten dus dat dit waarschijnlijk ook wel op ons afkomt, hetzij het niet meer registreren van het geslacht, hetzij de x als derde geslacht invoeren, of eventueel zelfs meerdere geslachten, zoals u daarnet hebt aangegeven. Het zou misschien wel nuttig zijn om aan uw administratie te vragen om te kijken hoe men dat in andere landen aanpakt, om op die manier toch enige voorbereiding te doen. Maar dat laat ik natuurlijk aan uw wijsheid over. Bedankt voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het omvormen van leegstaande kantoorgebouwen tot woongelegenheden – 154 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Dank u wel. Ik denk dat het een problematiek is die de volgende jaren wellicht op de agenda zal komen, of er nu al op staat, maar in de toekomst aan belang zal winnen. We hebben allemaal de coronaperiode meegemaakt, en het blijkt dat het thuiswerk toch wel een zekere stimulans heeft gekregen. Niet alleen overheden, ook bedrijven, werden toen aangezet om een fundamenteel proces op te starten om na te denken hoe hun kantoorruimtes gereorganiseerd kunnen worden. Een voorbeeld daarvan is Telenet, in Mechelen. Zij hebben al aangegeven dat ze wellicht een aantal kantoren kunnen sluiten. Het is dan natuurlijk de vraag, als de oppervlakte van kantoorruimtes teruggedrongen kan worden, wat er met de bestaande kantoren gaat gebeuren. U hebt zelf, creatief als u bent, al gezegd: 'Waarom kunnen leegstaande kantoorruimtes, zeker in de binnensteden, niet aangewend worden voor heroriëntatie naar woningen of winkels, et cetera?' U hebt toen ook al in dat interview – een vakantie-interview – gezegd dat lokale besturen daar de nodige creativiteit en flexibiliteit aan de dag kunnen leggen. De huidige bouwmeester heeft gezegd dat het goed is dat lokale besturen creatief met de regels omgaan, maar hij heeft ook gezegd – en terecht, vind ik – dat de Vlaamse wetgeving mee moet evolueren. Lokale besturen kunnen natuurlijk maar creatief zijn binnen het kader van een Vlaamse wetgeving.

Vandaar dat ik een aantal vragen heb, minister, omdat ik denk dat het een terecht probleem is, wanneer enkele kantoorruimtes geheroriënteerd moeten worden. Hoe ziet u dit concreet, minister? Wat bedoelde u met uw idee dat lokale besturen het vergunningsbeleid op een flexibele manier kunnen hanteren om hierop in te spelen?

Ik denk ook dat het absoluut nodig is dat de Vlaamse wetgeving de opportuniteiten moet verhogen door herbestemmingsmogelijkheden te stimuleren. Hoe ziet u de sociale woningbouw als element in deze heroriënteringsoefening?

Ten slotte: niet elk kantoor heeft al de normen van energiezuinigheid. Bij de oriëntatie naar woningen toe is het misschien gemakkelijk – het helpt altijd – als er stimulansen komen, in de vorm van subsidies, om bedrijven of overheden aan te zetten om deze heroriëntering ook concreet te maken.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van den Heuvel, uit de manier waarop u de vraag formuleert en de beschouwingen die u erbij maakt, blijkt duidelijk dat we op hetzelfde pad zitten en dezelfde inzichten delen. Mijn ambitie met de interventie is een dubbele. Eerst en vooral is dat lokale besturen wijzen op en laten stilstaan bij de opportuniteiten die zich misschien aandienen in het postcoronatijdperk, en ten tweede ook het debat starten op het Vlaamse niveau, vanuit mijn invalshoek van de lokale besturen. Ik ben niet de minister van Wonen, maar vanuit de lokale besturen heb ik wel een hefboom om een boeiend debat, dat we moeten voeren, op te starten.

Door corona zijn er twee dingen heel duidelijk geworden: gedeeltelijk thuiswerken zal de norm blijven. Ik hoor van heel veel administraties en bedrijven dat ze kunnen krimpen in het aantal vierkante meters en dat ze dat ook van plan zijn. Ze organiseren hun werk dan ook anders. Een tweede vaststelling – jammer genoeg iets dat heel confronterend is – is dat de woningprijzen de laatste jaren fel gestegen zijn,

waardoor de woonfactuur heel duur is geworden. We moeten zoeken naar een oplossing, maar er bestaat geen 'silver bullet'. Daar geloof ik niet in. Ik geloof wel dat er bouwstenen zijn om daaraan te verhelpen en dat dit misschien zo'n bouwsteen is.

Hoewel iedereen ervan overtuigd is dat dit soort oplossingen mogelijk moet zijn, is het in de praktijk niet altijd mogelijk om dit te doen of om dit snel te doen. In een aantal gevallen kunnen deze nieuwe functies bijvoorbeeld niet binnen de bestaande bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften. De opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan is een proces en traject dat enige tijd in beslag neemt. Je hebt toch algauw een doorlooptijd van twee jaar. Het is dus niet eenvoudig om dat te doen.

Zoals u weet, vormt op de meeste plaatsen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen nog steeds de basis voor het ruimtelijk beleid. De opstelling van dat plan gebeurde uiteraard op basis van de inzichten en uitdagingen op dat moment. Dat resulteerde soms in de opname van passages in de bindende bepalingen die we vandaag vooral, ook in dit perspectief, als remmend beschouwen. Ook de omvorming van kantoren naar wooneenheden wordt in sommige bindende bepalingen uitgesloten of de facto onmogelijk gemaakt.

Zoals u weet, zijn verschillende lokale besturen – zoals Geel, Zwijndrecht en Tielt-Winge, om er maar enkele te noemen – ondertussen aan de slag voor de opmaak van een beleidsplan Ruimte waardoor dit soort achterhaalde visie kan worden weggewerkt in hun ruimtelijk beleid. Dat initiatief voor de opmaak van een beleidsplan Ruimte kan door elk lokaal bestuur op elk moment worden genomen. Ze hoeven niet te wachten op het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, omdat de nieuwe beleidsplanning net gericht is op een participatief traject met burgers en overheden. Er is geen uiterste datum voor zo'n beleidsplan Ruimte op lokaal bestuursniveau. Elk lokaal bestuur kan kiezen wanneer het eraan begint en welke thema's er onderdeel van worden.

De nieuwe beleidsplanning Ruimte kan naast een strategische visie ook de beleidskaders maken die een actualisatie van visie aan nieuwe maatschappelijke evoluties veel vlotter kan vastknopen. Bijvoorbeeld om de beleidskaders aan te passen, volstaat een openbaar onderzoek, wat uiteraard zorgt voor de nodige flexibiliteit. Je kunt je perfect voorstellen dat een bestuur elke legislatuur het lokale ruimtelijke beleid wil actualiseren en in overeenstemming wil brengen met bijvoorbeeld het bestuursakkoord of specifieke lokale uitdagingen.

Heb ik reeds contact gehad met mijn collega-ministers? In het regeerakkoord is een evaluatie van de bestemmingscategorieën en een vereenvoudiging van de bestemmingen en de eraan gekoppelde voorschriften ingeschreven. Dat is een belangrijke passage die ons zou kunnen helpen bij het aanpakken van dit probleem. Het initiatief hiervoor ligt bij collega Demir, bevoegd voor de omgeving, die veel bevoegdheden heeft en op heel veel terreinen actief is en een hele legislatuur de tijd heeft om dit te realiseren.

Binnen het traject van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zal de Vlaamse Regering aan dit soort uitdagingen ook aandacht kunnen besteden, onder andere via de uitwerking van de eigen beleidskaders. Het is opnieuw minister Demir die hier de agenda beheert.

Zie ik hierin ook een mogelijkheid om sociale woningbouw te stimuleren? Uiteraard. Wooneenheden hebben het best een goede sociale mix. Ook sociale wooneenheden maken deel uit van een dergelijke mix. Daar waar er wat grotere woonprojecten worden gerealiseerd, zie je die mix vaak, zowel in landelijke gemeenten als in een stedelijke context.

Bovendien worden ook sociale huisvestingsmaatschappijen geconfronteerd met schaarse en duurdere bouwgronden, en is verdichting dus ook voor hen een opportuniteit. We zien trouwens al op verschillende plaatsen creatieve ideeën ontstaan om

tijdelijk of definitief wooneenheden in kantoren maar ook in andere leegstaande gebouwen te creëren. Onlangs kwamen uit Brussel – dat is al net buiten ons gewest – een aantal voorbeelden in beeld.

U vraagt tot slot hoe ik ervoor wil zorgen dat, ondanks de hoge investeringsprijs om de gebouwen woonklaar te maken, het voornamelijk betaalbare woongelegenheden worden. Zoals u weet, kan de overheid hier een rol in spelen, maar kan en wil ze de marktwerking zelf niet beïnvloeden. De mogelijke omvorming van een gebouw kan het best worden meegenomen bij het initiële ontwerp van een gebouw. Dat is natuurlijk de volgende fase. Als we bouwen, moeten we daar rekening mee houden. In het verleden is immers te vaak uitgegaan van een vaststaande monofunctionele inrichting. Wie vandaag praat met de bouwmeester, met architecten of urbanisten, hoort heel vaak dat dit de evolutie van morgen of zelfs vandaag is. Er moet worden gebouwd vanuit het inzicht dat een gebouw geen veertig jaar lang dezelfde functie zal hebben. We moeten in de toekomst veel meer uitgaan van de nood aan multifunctionaliteit, flexibiliteit en adaptiviteit. Dat betekent dat de inrichting veel makkelijker moet kunnen worden aangepast aan nieuwe maatschappelijke uitdagingen. Multifunctionaliteit by design moet de basis worden.

De eerste concrete realisaties daarvan zijn ondertussen aangekondigd. Bijvoorbeeld in Mechelen wordt aan het Keerdok, in de nabijheid van het Rode Kruisplein, een bijna klimaatneutrale parkeertoren gebouwd. Die is zo geconcipieerd dat naargelang de noden een omvorming naar kantoren of wooneenheden gemakkelijk kan. Die toren met 650 parkeerplaatsen is gebouwd vanuit het inzicht dat we in 2040 minder parkeerplaatsen nodig zullen hebben. De verschillende verdiepingen zijn veel hoger dan in een normaal parkeergebouw. Ze zijn zo hoog dat ze eigenlijk op maat zijn van kantoren of woongebouwen. Met andere woorden: wanneer we ooit minder parkeerplaatsen nodig zullen hebben, kan die toren heel eenvoudig worden omgebouwd tot kantoren, woongebouwen, school. Het is op die manier dat we in de toekomst zullen moeten bouwen. We zien dat opdrachtgevers en ontwerpers zich hier steeds meer bewust van worden en de methodiek oppikken.

Bovendien kan via herinvulling van leegstaande gebouwen de druk op de lokale koop- of huurmarkt verlicht worden, wat algemeen bijdraagt tot lagere koop- of huurprijzen op lokaal vlak.

Er zijn dus een aantal sporen. Dit is de start van het debat, maar ik denk dat we daar moeten proberen om de energie die lokaal bestaat, te mobiliseren. De ene gemeente kan de andere stad aansteken en omgekeerd. Op Vlaams niveau hebben we een aantal kaders die we al in werking kunnen stellen, die we al kunnen gebruiken. Daarnaast zitten er nog een aantal in het regeerakkoord die, wanneer ze worden uitgevoerd, de mogelijkheden nog vergroten en versterken.

De voorzitter: Mijnheer Van den Heuvel, hebt u in Puurs-Sint-Amands ook zulke mooie projecten?

Koen Van den Heuvel (CD&V): Wij hebben daar heel wat mooie projecten, voorzitter. Het voordeel van een fusie is dat die nieuwe dynamiek geeft aan de gemeente. Ik kan het u aanraden. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik denk dat iedereen inderdaad wel beseft dat daar een mooie uitdaging ligt. Het is inderdaad zo dat die kantoormarkt wellicht zal inkrimpen en dat daar op een creatieve manier een nieuwe invulling aan moet worden gegeven. Toekomstige gebouwen zoals het voorbeeld dat u hebt gegeven, moeten op een multifunctionele manier worden gebouwd. Dat is heel vooruitziend, zeker wanneer het over parkeertorens gaat, want de verwachting is inderdaad dat de volgende decennia het aantal wagens op de Vlaamse wegen kan worden verminderd wanneer de volgende generaties meer gebruik zullen maken van deelsystemen. Dat is de uitdaging, maar het is wel goed dat we alert

blijven en dat de Vlaamse overheid probeert om daar een voorsprong te nemen door de nodige instrumenten en tools aan te bieden aan de lokale besturen.

Ik denk dat pilootprojecten hier wel leuk zouden zijn. Wanneer men iets wil vernieuwen, via beleid of nieuwe inzichten, is het goed dat vanuit de overheid met pilootprojecten wordt gewerkt en dat men die kan stimuleren, bijvoorbeeld door middel van subsidies. Wanneer die vernieuwde tendensen dan een beetje ingeburgerd zijn, moet men natuurlijk ook de moed hebben om die subsidies af te bouwen.

Maar ik denk dat dit een mooi voorbeeld kan zijn waar de Vlaamse overheid de lokale besturen kan triggeren en stimuleren door bijvoorbeeld een wedstrijd of een aantal pilootprojecten extra onder de aandacht te brengen via een oproep. Zij moet daar natuurlijk dan ook de nodige middelen tegenover stellen zodat die lokale besturen daar financieel op korte termijn – op lange termijn zal dit wel zelfbedruipend zijn – een aantal voordelen uit kunnen halen. Dit is een uitdaging die zich de volgende jaren in verschillende steden en verstedelijkte kernen zal voordoen. Vandaar een warme oproep om binnen de Vlaamse Regering na te denken over pilootprojecten om op die manier deze nieuwe tendensen te stimuleren

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van den Heuvel, ik vind dat een heel goede suggestie, waar ik zeker rekening mee zal houden. Ik zal dit bekijken binnen de schoot van de regering. Daar zijn verschillende ministers bij betrokken: minister Diependaele, minister Demir, minister Crevits en ikzelf. We zullen nagaan of we inderdaad niet wat verder op die piste van proeftuinen, projectondersteuning enzovoort kunnen gaan om daar een extra dynamiek aan te geven.

Die uitdaging komt aan: er zal leegstand zijn en niet iedereen zal onmiddellijk weten wat daarmee aan te vangen. Als we dan zien dat er een grote woningnood is en dat de woningprijzen stijgen, dan is dit geen wondermiddel – daar zijn we beiden van overtuigd – maar misschien wel een van de pistes die wat uitdieping verdienen. Ik dank u voor uw goede suggestie.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik stel voor dat ik in januari of februari een opvolgvraag stel. Dan weten we wat de overtuigingskracht van minister Somers … *(onverstaanbaar)* …

De voorzitter: Ik stel voor dat u dat op de agenda plaatst, want ik zal dat niet doen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het uitbesteden van diensten door lokale besturen via een overheidsopdracht – 174 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, collega's, het is niets nieuws dat lokale besturen bepaalde opdrachten uitbesteden Voor bepaalde items is dat zelfs logisch. Maar de vraag is natuurlijk hoever men daarin gaat. Het is correct dat sommige lokale besturen moeite hebben om daar geschikt personeel voor te vinden. En dan is het begrijpelijk dat men via bepaalde overheidsopdrachten zaken probeert uit te

besteden. Er is me echter een dossier ter ore gekomen waar ik eerlijk gezegd wel een aantal vragen bij heb.

Zo wordt in een bepaalde gemeente via een overheidsopdracht gezocht naar een deskundige ruimtelijke ordening en een deskundige leefmilieu die de gemeente ondersteuning kunnen bieden, niet zomaar naar aanleiding van een concreet dossier maar gedurende enkele dagen in de week. Dat wil zeggen dat in dit geval zowel de dienst Ruimelijke Ordening als de dienst Leefmilieu compleet wordt vervangen door een privaat bedrijf. Met andere woorden, het is zelfs niet nodig in functie van de opdracht dat zij daar voltijds aanwezig zijn. In het beste geval zijn zij op bepaalde momenten op de gemeente aanwezig. Ik moet eerlijk zeggen dat ik daar toch een aantal vragen bij heb. U weet dat we van mening verschillen over de fusies en de omvang van gemeenten, wat ook niet erg is, maar ik vind wel dat een gemeente een basispakket moet aanbieden. Zo niet, is het geen gemeente meer.

Met dergelijke overheidsopdrachten worden belangrijke taken van de overheid, zoals in dit geval de functie van omgevingsambtenaar en de volledige dienst Ruimtelijke Ordening, die onder meer instaat voor het adviseren van vergunningsaanvragen, het vormgeven van het ruimtelijk beleid en het coördineren van de handhaving, uitbesteed aan een private speler. Ik heb daarover een aantal vragen, minister.

Wat vindt u van initiatieven waarbij bepaalde essentiële overheidsdiensten, zoals de functie van gemeentelijk omgevingsambtenaar, worden uitbesteed aan een private firma? Is dat decretaal mogelijk? Moet een gemeente niet zelf een omgevingsambtenaar in dienst hebben en een eigen bezetting of toch minimale bezetting hebben op de dienst Ruimtelijke Ordening?

In welke mate is dit te verenigen met het principe van de neutraliteit en de onpartijdigheid van de openbare dienstverlening? Het is perfect mogelijk dat de betrokken privépartner die inschrijft op die opdracht en ze eventueel binnenhaalt, ook opdrachten voor derden uitvoert en dan toch wel heel duidelijk juridisch maar ook deontologisch in tegenspraak komt met de taak die hij voor de gemeente heeft. Wanneer dit aanvaardbaar is, waar wordt dan de grens getrokken? Hoe wordt toegezien op het aspect belangenvermenging?

Wanneer bepaalde gemeenten dit doen, in welke mate bent u dan van plan om daar al dan niet tegen op te treden en in welke mate bent u eventueel van plan om via een omzendbrief of andere middelen de gemeente er toch op te wijzen dat bepaalde zaken wel kunnen maar sommige zaken niet? Nogmaals, ik geloof in de gemeente maar een gemeente moet wel een gemeente blijven. Het is duidelijk dat men niet alle zaken kan uitbesteden.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vandenhove, ik zal beginnen met de ideologische scheidslijnen duidelijk te maken. Ikzelf geloof heel sterk dat het getuigt van een goed lokaal bestuur om permanent na te gaan of de taken die men uitoefent, niet beter, goedkoper, efficiënter en sneller door anderen, door private partners, kunnen worden uitgeoefend. Ik vind dat een permanente opdracht van een bestuur om zich die fundamentele vraag te stellen. Wanneer mensen uit de private sector bepaalde taken in onderaanneming of in uitbesteding beter kunnen doen dan de eigen organisatie, dan is het verstandig om dat aan die mensen uit te besteden. Dat is mijn ideologische overtuiging. Tegelijkertijd weet ik als burgemeester dat dat niet voor alle taken kan, dat er nogal wat taken zijn die de overheid zelfs na die afweging beter in eigen handen houdt en zelf doet. Het eerste is dus de ideologische scheidingslijn, het tweede is de belangrijke nuance op dat principe. Die twee moet men samen lezen. Ik geloof dus niet dat men alles kan uitbesteden. Er zijn trouwens ook wettelijke bezwaren om bepaalde zaken uit te besteden. Zo kan men bijvoorbeeld de functie van een tuchtonderzoeker niet uitbesteden. Dat kan

juridisch niet. We leven in een rechtsstaat en ook een lokaal bestuur moet daarbinnen functioneren.

Wat uw specifieke vraag over de dienst Ruimtelijke Ordening van een lokaal bestuur en de functie van een gemeentelijke omgevingsambtenaar betreft, bepaalt het Omgevingsvergunningsdecreet van 25 april 2014 dat iedere gemeente verplicht is om minimaal één gemeentelijke omgevingsambtenaar aan te wijzen. Het decreet laat de gemeente wel de vrijheid om zelf te organiseren hoe deze functie wordt ingevuld. Ofwel doet de gemeente een beroep op eigen personeel van het bestuur zelf, ofwel doet ze een beroep op personeel van een intergemeentelijk samenwerkingsverband, ofwel gaat een gemeente hiervoor intergemeentelijk samenwerken, ofwel kan een gemeente tijdelijk expertise huren op de privémarkt. Dat laatste kan inderdaad een gevolg zijn van een krapte op de arbeidsmarkt, want een dergelijke functie moet worden aanzien als een knelpuntberoep. We merken dat de besturen ook tijdelijke expertise zoeken op de privémarkt wanneer een omgevingsambtenaar langdurig afwezig is

U vraagt me of deze praktijk verenigbaar is met het principe van de neutraliteit en onpartijdigheid van de openbare dienstverlening. Ook hier is het Omgevingsdecreet duidelijk en bepaalt het dat de omgevingsambtenaar zijn opdracht onafhankelijk en neutraal moet uitoefenen. De huidige regelgeving legt geen bijkomende specifieke eisen op waaraan een omgevingsambtenaar van een lokaal bestuur moet beantwoorden om te voldoen aan de principes van onafhankelijkheid en neutraliteit. Het wordt dus overgelaten aan de gemeente om hieraan invulling te geven en te bepalen welke vereisten er nodig zijn voor de functie van de omgevingsambtenaar.

Het is dus aan de gemeente om hieromtrent weloverwogen keuzes te maken en ik ga er ook van uit dat zij de nodige motivatie kunnen voorleggen waarom ze die taak wensen uit te besteden via een overheidsopdracht.

Hoe wordt toegezien op het aspect van belangenvermenging – als die er zou zijn – van een externe partner, moet mijns inziens in concreto worden beoordeeld door de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening. Maar de decretale prerogatieven en verantwoordelijkheden van de gemeentelijke omgevingsambtenaar blijven altijd integraal en onverkort van toepassing. Daar kan uiteraard niet aan worden geraakt. Zolang dergelijke outsourcing echter niet indruist tegen wettelijke bepalingen en/of die ondergraven, valt het onder de lokale autonomie.

In het kader van het algemeen bestuurlijk toezicht ben ik als toezichthoudende overheid evenwel bevoegd om op te treden tegen besluiten van het lokaal bestuur die in dit kader de bij wet of decreet opgelegde verplichtingen zouden schenden. Indien mijn administratie door een klacht hieromtrent zou worden gevat, zal ik uiteraard, na een analyse van het dossier, oordelen of het opportuun is om van mijn vernietigingsbevoegdheid gebruik te maken.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel voor uw duidelijke antwoord, minister. U zult begrijpen dat ik niet akkoord ga met de inleiding, maar daarom behoren we ook tot ideologisch andere partijen.

We moeten opletten dat we dit soort toestanden niet aan toevalligheden overlaten. Was het niet zo dat ik toevallig een gesprek had met iemand van de gemeente Lummen en dat ik dat te weten kwam, doordat daar nog wat andere personeelsproblemen zijn ... Geef toe dat het voor sommige taken inderdaad gemakkelijker is om een scheiding te maken tussen een gemeentelijke zaak en een private zaak, maar hier zitten we volgens mij toch echt op de grens. U zegt dat u er eventueel een onderzoek naar zult doen als er een klacht komt, maar ik ben niet van plan om daar een klacht tegen in te dienen.

Er zullen ongetwijfeld nog wel andere beleidsdomeinen zijn die zich minder goed lenen tot het uitbesteden van taken. Er is een duidelijk onderscheid met bijvoorbeeld iemand die tijdelijk ziek is of die door andere omstandigheden tijdelijk afwezig is. Ik zou toch willen vragen, los van of er nu een klacht komt of niet, om eens te bekijken in welke mate dit soort toestanden kan. Misschien doet u de suggestie dat ik uw collega van Ruimtelijke Ordening daar ook over moet ondervragen, maar het is een Limburgse gemeente en gezien de politieke context en de politieke anciënniteit van mezelf weet ik niet of het nuttig zou zijn om de betrokken minister daarover te ondervragen. Maar ik wil er toch op wijzen dat er een onderscheid is tussen taken die kunnen worden uitbesteed en taken die niet kunnen worden uitbesteed. Maar goed, ik laat het over aan de wijsheid van mensen in de gemeente zelf om daar al dan niet klacht tegen in te dienen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik wil me graag aansluiten, omdat dit een problematiek is die met de nodige ernst moet worden bekeken. Ik zou de discussie een beetje willen verbreden naar het knelpuntberoep van omgevings- of mobiliteitsambtenaar. Ik heb hier enkele maanden geleden aan de minister de vraag gesteld hoe we die problematiek kunnen aanpakken. Sommige gemeenten hebben bijna geen andere keuze dan een aantal taken uit te besteden of mensen in te huren vanuit consultancybureaus, omdat ze geen mensen vinden op de reguliere arbeidsmarkt. Het gaat over ingenieurs, maar vooral ook omgevingsambtenaren en mobiliteitsambtenaren. Er zijn ook niet zoveel concrete opleidingen waar jonge mensen afstuderen. Ik heb aan de minister gevraagd wat men daaraan kan doen. Het gaat er dan over dat binnen de rechtspositieregelingen het aantal vrijheidsgraden voor lokale besturen wat kan worden verhoogd. Dat is een deel van de oplossing. Ik ben ervan overtuigd dat als de Vlaamse arbeidsmarkt aan omgevingsambtenaren en mobiliteitsambtenaren wat ruimer zou zijn, de consultancyopdrachten en het inhuren van mensen vanuit die consultancybureaus sowieso zouden afnemen.

Daarom doe ik nog eens een warme oproep om na te denken over hoe we het aantal afgestudeerden of mensen die een opleiding hebben gehad in de problematiek van omgeving en mobiliteit, kunnen verhogen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, collega's, ik sluit me grotendeels aan bij de opmerking van collega Van den Heuvel. Dit sluit ook aan op wat collega Van Miert eerder in deze vergadering heeft gevraagd. Ik ken verschillende voorbeelden in West-Vlaanderen, collega Vandenhove, waar al dan niet tijdelijk een beroep wordt gedaan op privéfirma's om dergelijke expertise in te huren, ook voor een langere termijn. Ik zal die gemeenten waar ik weet van heb, natuurlijk niet vermelden, om hen niet in diskrediet te brengen. Maar ik neem aan dat dat ook geen probleem is.

Ik wil wel eens wijzen op het belang en de verantwoordelijkheid van het schepencollege. Want finaal blijft de omgevingsambtenaar, hoe belangrijk zijn taak ook is, nog altijd een adviserend orgaan aan het college van burgemeester en schepenen. Het is ook aan hen om voldoende volwassenheid aan de dag te leggen en ervoor te zorgen dat de neutraliteit en de objectiviteit daar verder bewaard worden.

Daarbij aansluitend is er voor die functie van omgevingsambtenaar wel een drempel weggenomen, omdat de specifieke diplomavereiste, die vroeger heel streng was, weggevallen is. Vroeger moest het ook een statutair benoemde ambtenaar zijn. Ook die vereiste is weggevallen. In die zin is het toch wel wat flexibeler geworden om die functie in te vullen. Maar het blijft, zoals terecht gezegd is, een knelpuntberoep.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik wil ook graag even aansluiten, want het is een interessante vraag die gesteld wordt. Je hebt als lokale overheid natuurlijk altijd de

verantwoordelijkheid. Zoals de heer Dochy zegt, is het finaal het college dat de verantwoordelijkheid draagt.

Ik herinner mij dat, toen jaren geleden de stedenbouwkundige ambtenaar en de gemeente meer autonomie kregen – want vroeger moest alles naar de gewestelijke stedenbouwkundige –, er vanaf toen al de vraag was of er wel voldoende waren.

Ik heb zelf ook een voorbeeld. Een medewerkster op onze dienst Omgeving is op dit moment met bevallingsverlof. Wij hebben het geluk dat we kunnen terugvallen op een intergemeentelijk samenwerkingsverband, de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen (IOK), waar wij op dit moment voor een aantal uur iemand inkopen. Dat is niet direct een privémarkt, maar dat zijn wel mensen die, of ze nu in een statuut van een intercommunale, dan wel gemeente, dan wel privé zitten, over de nodige vakbekwaamheid beschikken.

Het zal sowieso belangrijk blijven om mensen met verschillende expertise opgeleid te zien. En de grote uitdaging is om ze ook richting die openbare besturen te kunnen blijven trekken.

Minister, u zei daarstraks dat de tijden ooit anders geweest zijn. In het begin van onze politieke carrière was de grote uitdaging de jeugdwerkloosheid. Nergens vonden de jongeren werk. Ons eerste tv-optreden ging daar trouwens nog over. Maar de tijden zijn veranderd. We moeten als overheden echt alles uit de kast halen om te zorgen dat we de burger kunnen blijven dienen, hetzij in de eigen statuten, hetzij 'met gebruik van'. Daar botsen we dan natuurlijk op de ideologische verschillen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dit is een interessant debat. Mijnheer Van Dijck, u verwijst naar de jongerenmarsen voor werk. Dat was in onze jeugdjaren, dat men met tienduizenden jongeren betoogde omdat er geen werk was. Dat was de tijd van de DAC- en BTK-projecten ((Derde Arbeidscircuit en Bijzonder Tijdelijk Kader) en dergelijke meer en de nepstatuten die toen ontstaan zijn om mensen toch maar werk te geven bij de overheid, omdat er nergens anders werk was.

Ik denk dat deze discussie wat samenhangt met de discussie bij de vraag van collega Van Miert, die een vraag gesteld heeft over de rechtspositieregeling en het versoepelen daarvan en het creëren van meer mogelijkheden voor lokale besturen om mensen aan te trekken. Want we voelen zeker in die functies een ongelooflijke competitiviteit van de private sector. Het is niet eenvoudig om die mensen te vinden. Dat is een eerste zaak.

Ten tweede is het inderdaad uiteindelijk wel het college van burgemeester en schepenen dat de eindverantwoordelijkheid draagt.

Ten derde: ik heb geprobeerd het kader te schetsen waarbinnen zo'n ambtenaar moet werken, ook al is het iemand die tijdelijk uit de privésector komt. Dat kader moet gerespecteerd blijven. En als daar klachten over zijn, ga ik daar ook tegen optreden. Dat moet ook heel duidelijk zijn.

Ik herinner mij dat we in mijn eigen stad op een zeker moment ook tijdelijk een beroep hebben gedaan op externe expertise van stedenbouwkundige ambtenaren. Dat was niet omdat de stad Mechelen geen eigen dienst heeft. Wij hebben meer dan één ambtenaar, wij hebben een hele dienst van ambtenaren. Maar het was omdat het werkvolume op een zeker moment dusdanig groot was dat we beslist hebben om voor de heel eenvoudige bouwaanvragen en de meest simpele omgevingsvergunningen tijdelijk een beroep te doen op externen om onze achterstand in te halen. Dat was in de periode dat er op een zeker moment deadlines werden gesteld waarbinnen je je stedenbouwkundige vergunning moest afleveren. Toen hebben wij

ook een tijdje een beroep gedaan op de private sector, binnen een duidelijk kader, ook deontologisch. En dat heeft gefunctioneerd. Dat was tijdelijk, om een tijdelijk probleem op te vangen. Uiteraard werken wij met een vast kader van ambtenaren.

We moeten er zeker over blijven waken. Het enige waartegen ik protest aanteken, in naam van collega Demir, is dit: het is niet omdat je uit Limburg komt en een andere politieke overtuiging hebt, dat ze niet objectief en neutraal zou kunnen antwoorden op de vragen die je stelt.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Nu kan ik natuurlijk niet anders dan morgen een vraag in te dienen. Ik heb haar deze middag al gedepanneerd door te zeggen dat mijn goede vroegere collega Roland Duchâtelet haar probleem van de wolven opgelost heeft. Hij zegt dat je ze in een dierentuin moet zetten. *(Gelach)*

Het was niet mijn bedoeling om een ideologisch debat daarover te voeren. Ik denk dat het voldoende praktisch is. Hier zitten genoeg burgemeesters en mensen met gemeentelijke ervaring. Ik denk dat het net die schepencolleges zijn die te gemakkelijk hun toevlucht nemen tot bepaalde uitbestedingen, die dan ook niet de verantwoordelijkheid opnemen of de spirit hebben om daar eventueel tegen op te treden. In die zin denk ik dat we dat effectief moeten bekijken. Kijk naar de bestuurscultuur in Nederland. Daar heeft men zelfs de gewoonte om soms mensen in tijdelijke statuten een belangrijke functie als gemeentesecretaris te laten innemen. Dat is inderdaad een kwestie van cultuur, maar we moeten toch kijken waar de grens ligt. Ik weet dat dat moeilijk te bepalen is. Het is niet te bepalen in functie van functies. Het is niet te bepalen in functie van grote van gemeentes. Maar goed, het debat is daarmee zeker niet beëindigd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Klaas Slootmans aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het arrest van de Raad van State over de aanleg van een taalregister in de faciliteitengemeenten
– 175 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, ik weet niet hoe het bij u zat vorige week, maar ik heb wel eens goed gevloekt toen ik het arrest van de Raad van State las, het zoveelste arrest van de Raad van State, met betrekking tot de aanleg van taalregisters in de faciliteitengemeenten. Ik denk niet dat het opportuun of gewenst is dat ik de hele juridische vaudeville en carrousel hier nog eens ga herhalen. In grote lijnen komt het erop neer dat de Raad van State van oordeel is dat Franstaligen eigenlijk tot het einde der tijden hun gemeentelijke administratie in de eigen moedertaal kunnen verkrijgen en daarbij dus niet de minste bereidheid moeten tonen om zich te integreren in het Nederlandstalige taalgebied. Het enige wat men volgens de Raad van State moet doen, is om de vier jaar een briefje schrijven naar het gemeentebestuur dat men die taalregistratie wil aanhouden. In die zin is dit arrest eigenlijk gewoon een opvolgingsarrest, een bevestigingsarrest van het zogenaamde FDF-arrest uit 2014.

Gezien uw reacties denk ik dat we elkaar er niet van moeten overtuigen dat dit een bijzonder grote tegenvaller is voor het broze – en dan druk ik me nog voorzichtig

uit – Vlaamse karakter van de Vlaamse Rand en een absolute overwinning voor de activistische francofonie in de Rand, die klein is, maar bijzonder actief.

Wat mij daarbij opvalt, minister, is dat de Raad van State eigenlijk frontaal ingaat – u hebt dat ook aangehaald in uw verdediging – tegen de uitspraken van de Nederlandstalige kamer van de Raad van State destijds en ook tegen de uitspraken van het Arbitragehof. De Raad van State stelde destijds, en ik citeer uit het arrest, dat ook wordt aangehaald in de omzendbrief-Keulen, dat "de interpretatie van het gebruik van het Frans in de randgemeenten moet stroken met de voorrangsstatus van het Nederlands. De automatische toepassing van de taal van de inwoner is hiermee niet verenigbaar. Dit houdt volgens de Raad van State immers een stelsel van feitelijke tweetaligheid in, wat ongrondwettelijk is. De vroeger toegepaste soepele interpretatie en praktijk waarbij besturen – aan de hand van een of andere vorm van registratie – bestendig het Frans gebruiken ten opzichte van bepaalde rechtsonderhorigen zonder dat voor het gebruik van die taal een uitdrukkelijk herhaald verzoek is uitgebracht, is bijgevolg onrechtmatig."

Maar wat zegt de Raad van State nu? Gooi dat arrest weg, het telt niet meer. Zij schrijven eigenlijk gewoon nieuwe wetten, wat dus betekent dat we het parlement hier en hiertegenover gewoon kunnen sluiten. Want de Raad van State interpreteert of toetst niet alleen wetgeving, hij schrijft gewoonweg nieuwe wetgeving, en dat dan nog volledig op maat van de wensen van het FDF, waarmee we dus eigenlijk in een onvervalste vorm van 'gouvernement des juges' vallen. Ik verwijs in dat verband naar een uitspraak van professor staatsrecht Vuye, specifiek hierover. "Wanneer rechtscolleges zich op een dergelijke flagrante manier in de plaats van de wetgever stellen dan verlaten we de paden van de democratie. Met zo'n rechtscolleges kunnen we onze parlementen even goed sluiten."

Het zijn veel bespiegelingen, minister, ik weet het. Maar de fundamentele vraag is nu natuurlijk wat de Vlaamse Regering hiermee gaat doen. In uw eigen beleidsnota en in uw persverklaringen daarover stelt u dat u de omzendbrieven-Peeters, -Keulen en -Martens zult handhaven, en dat u zich zult verzetten tegen elke mogelijke vorm van uitholling van de Vlaamse interpretatie. En dat is volgens mij ook vanuit legalistisch oogpunt de enige juiste weg, de enige sluitende weg. Want er is dan inderdaad misschien wel een vernietiging van het besluit van mevrouw Homans, maar er is tot nader order geen vernietiging van de omzendbrieven-Peeters, -Keulen en -Martens, die hier weliswaar lijnrecht tegen ingaan.

Hoe zult u die contradictie tussen de omzendbrieven -Peeters, -Keulen en -Martens en dit arrest beleidsmatig vertalen? Het is een zeer moeilijke oefening, daarvan ben ik mij bewust.

Zult u daarbij gehoor geven aan de oproep van de Franstalige burgemeesters – ik ben daar voor alle duidelijkheid geen vragende partij voor, en niemand, denk ik – om inderdaad een nieuwe omzendbrief te gaan schrijven op maat van dit nieuwe arrest van de Raad van State?

Zult u de omzendbrieven-Peeters, -Keulen en -Martens handhaven? U zegt dat u dat gaat doen. Zult u dan ook overgaan tot de vernietiging van elke vorm van taalregistratie in de zes faciliteitengemeenten? Want wie A zegt moet natuurlijk ook B zeggen. U kunt zeggen dat u handhaaft, maar handhaving betekent ook dat u vernietigingsbesluiten moet uitvaardigen tegen die vorm van taalregistratie. Anders denken die Franstalige burgemeesters dat we hier blaffende honden zijn, maar dat we uiteindelijk niet bijten.

Welke juridische stappen zult u eventueel nog ondernemen in dit verband? Want we weten natuurlijk allemaal dat hier geen beroep tegen mogelijk is.

Wat is het formele standpunt van de Vlaamse Regering in deze zaak? Want ik heb begrepen dat het afgelopen vrijdag reeds werd geagendeerd op de ministerraad.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dit is, zoals u zegt, een zeer complexe zaak, die toch wel wat grondig studiewerk behoeft. Ik heb de arresten van de Raad van State van 22 september 2021 inderdaad ontvangen via de raadsman van de Vlaamse Regering. De arresten werden op 7 oktober 2021 ook gepubliceerd op de website van de Raad van State.

De Raad van State is van oordeel dat inwoners van gemeenten met taalfaciliteiten met een brief de keuze kunnen maken om in het Frans bediend te worden. Deze keuze geldt dan volgens de Raad van State voor vier jaar. Het verzoek van de Vlaamse Regering – dat is wel heel merkwaardig – om hieromtrent prejudiciële vragen te stellen aan het Grondwettelijk Hof, werd afgewezen. Dat is toch wel bijzonder. Onze mogelijkheid om dat rechtstreeks te doen, is niet aanwezig. Dit oordeel van de Raad van State komt niet overeen met de interpretatie van de Bestuurstaalwet zoals die werd gegeven in de omzendbrieven-Peeters en -Bourgeois.

Wel wil ik hier verduidelijken – en u hebt dat ook al gedaan – dat de Raad van State de omzendbrieven echter niét heeft vernietigd, maar zich enkel heeft uitgesproken over de vraag of het correct is om te stellen dat Franstalige inwoners in een faciliteitengemeente telkens opnieuw een aanvraag moeten doen om in het Frans bediend te worden. Enkel over die aangelegenheid heeft de Raad van State beslist dat hij het oneens is met de interpretatie die de omzendbrieven voorstaan.

Het is voor mij en ook voor de Vlaamse Regering dus iets te vroeg om nu al positie in te nemen en te zeggen welke stappen we zetten. Het is een complexe en niet eenvoudige materie. We moeten onder ogen zien dat voor zulke arresten – want het is niet het eerste arrest, mijnheer Slootmans, er zijn er nog een paar geweest – de positie van de Vlaamse Regering vroeger sterker was, want we konden verwijzen naar de rechtspraak van de Vlaamse kamer, die op onze lijn zat. Vanuit het principe van de rechtsstaat stonden we dus sterker.

Dat is vandaag de dag anders en niet eenvoudig, en we moeten dat ook onder ogen zien. Dit vraagt dus wel een heel grondige juridische analyse. We moeten nadenken over hoe we nu verder aan de slag moeten gaan, in lijn met het uitgangspunt dat heel helder is: faciliteiten in de faciliteitengemeenten moeten zo restrictief mogelijk worden ingevuld om de Nederlandse taal daar maximaal te beschermen. We moeten het gebruik van het Nederlands in die gemeenten maximaal beschermen. Daar gaan we nu dus nog even de tijd voor nemen, dus ik moet u wat op uw honger laten. U zult me dat hopelijk niet kwalijk nemen. Ik heb hierover gisteren nog een vergadering gehad met een aantal juristen, en we zijn ons er verder over aan het beraden. Ik hoop nog wat contacten te leggen, onder meer met de gouverneur van Vlaams-Brabant, want ik wil zijn mening en zijn analyse ook eens grondig horen. En dan kunnen we kijken hoe we hiermee verder aan de slag moeten.

Wat is nu de reactie van de Vlaamse Regering en van mezelf, en hoe kan ik die beleidsmatig vertalen? Wel, het is eerst en vooral niet de eerste keer dat de Raad van State een uitspraak doet over de interpretatie van de taalwetgeving in de omzendbrief-Peeters. Onze juristen bekijken momenteel de recente arresten. Op basis van die juridische analyse – ik wil dat die goed en grondig gebeurt, en ik wil daar ook wat tijd voor nemen – zal ik samen met de Vlaamse Regering beslissen welke concrete volgende stappen ik zal ondernemen.

Wel ben ik van mening – en dat is toch het basisuitgangspunt – dat de faciliteiten in de faciliteitengemeenten zo restrictief mogelijk moeten worden ingevuld om het gebruik van het Nederlands in die gemeenten te beschermen. We blijven momenteel

vasthouden aan de omzendbrieven en de interpretatie die de Vlaamse Regering geeft aan de taalwetgeving, zoals opgenomen in het Vlaams regeerakkoord.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. Tijd nemen is oké, maar ik denk dat tijd nemen natuurlijk niet mag impliceren dat men achterover gaat leunen. Dat lijkt me niet onmiddellijk de juiste reactie. U zegt daarbij dat u het restrictief gaat toepassen. Oké, maar in die tussenperiode, waarin u dan aan het nadenken bent met de juristen, moeten er wel beslissingen genomen worden. Zult u op dit moment nog vernietigingsbesluiten uitvaardigen wanneer er herinneringsbrieven worden uitgestuurd in het kader van de taalregistratie?

Ik begrijp uit uw antwoord dat u inderdaad de assertieve houding van de omzendbrieven-Peeters handhaaft. Dat is positief, we zijn het daar allemaal over eens. Ik denk dat mevrouw De Coninck straks ook zal aangeven dat dit eigenlijk het neerpoten is van een feitelijk tweetaligheidsstelsel in Vlaanderen. En dat is tegen de taalwetgeving, tegen de Grondwet. Dat creëert eigenlijk subnationaliteiten enzovoort, en zo verder. In die context denk ik dat u juist op basis van de vorige arresten van de Nederlandstalige kamer van de Raad van State wel nog een poot hebt om op te staan. Die arresten zij er, en die zijn een interpretatie van omzendbrieven die vandaag nog altijd van toepassing zijn. Zomaar zeggen dat die vandaag van tafel worden geveegd, daar zie ik de juridische logica niet van in.

Bijkomend is mijn grote vrees, voorzitter en minister, dat dit arrest zal worden gebruikt door de Franstaligen bij een volgende staatshervorming, in hun argumentatie om aan te geven dat het feitelijk tweetalige gemeenten zijn. Waarom ze niet gewoon aan Brussel gaan toevoegen, Anschlussgewijs?

Er is nog een bijkomend element. Men moet ernaar zoeken, maar er zijn ook wel een aantal lichtpuntjes in dit arrest. Zo stelt onder andere de Raad van State dat een vorm van taalregistratie niet betekent dat gemeentebesturen zich mogen opwerpen als pleitbezorger van een dergelijke registratie, en dat hun optreden lijdzaam en receptief dient te zijn. En in diezelfde context stelt het arrest dat gemeentebesturen niet aan taalproselitisme mogen doen, dus actief, proactief herinneringsbrieven gaan sturen om inwoners te vragen om hun taalkeuze te gaan hernieuwen. En dat is dus iets wat vandaag nog altijd manifest gebeurt. Minister, de vraag is of u zult controleren dat dit niet gebeurt en dat proactief geen herinneringsbrieven worden verstuurd.

Een tweede element is nieuw en is misschien een lichtpuntje in het arrest. De Raad van State stelt dat voormalig minister Homans in haar vernietigingsbesluit niet heeft aangegeven dat de taalvoorkeuren niet in het Rijksregister mogen worden bijgehouden. Hierdoor is de vernietiging volgens de Raad van State niet deugdelijk. Indien ze dat wel had gedaan, zouden we hier nu wellicht in een totaal andere situatie zitten en zouden de Franstaligen misschien bakzeil hebben gehaald. We hebben, met andere woorden, door juridische negligentie of onwetendheid misschien een zaak verloren die voor mijn regio bijzonder verstrekkende gevolgen heeft.

Minister, ik wil u vragen om het verbod op een taalvoorkeur in het Rijksregister verder te onderzoeken en om op basis daarvan nieuwe vernietigingsbesluiten uit te vaardigen met betrekking tot elke vorm van taalregistratie door gemeentebesturen. Ik verneem graag of u daarop wenst in te gaan. Het is een zeer technische materie, en ik hoop dat ik duidelijk ben geweest.

De voorzitter: Mijnheer Slootmans, ik heb u ook de nodige faciliteiten gegeven om uw vraag om uitleg uitvoerig te stellen.

Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Voorzitter, als deze thematiek in deze commissie aan bod komt, sluit ik me graag aan. We zijn ook van onze stoel gevallen en we hebben ook gevloekt toen we die uitspraak hadden gelezen. Voor ons is dit een bewijs van wat we in verband met de zesde staatshervorming altijd hebben gevreesd. Het is een eigenlijk een van de grootste aanfluitingen van de gevoelige taalvrede die we in dit land moeten proberen te bewaren. Voor ons is dat evenwicht duidelijk. In Vlaanderen is het Nederlands de enige officiële en administratieve taal. Wat ons betreft, kan dat nooit veranderen. Door de zesde staatshervorming zitten we in die faciliteitengemeenten met tweetalige kamers, waardoor we dergelijke uitspraken konden verwachten.

Mijnheer Slootmans, ik kan bevestigen dat één zaak voor mijn fractie duidelijk is: deze uitspraak verandert niets aan de strikte toepassing van de omzendbrieven, die niet zijn vernietigd. Dat staat ook duidelijk in het Vlaams regeerakkoord.

Minister, we verwachten van u dat u, als bevoegd minister, deze lijn blijft bewandelen. U hebt dat tot nu toe altijd gedaan, waarvoor onze dank. De omzendbrieven zijn, zoals in een vorige vraag om uitleg al is vermeld, ondertussen ongeveer 25 jaar oud. Dat is toch wel voldoende tijd om deftig Nederlands te leren. Toch weigeren ze zich aan de Vlaamse realiteit aan te passen. Verschillende generaties hebben voor de Vlaamse ontvoogding in de Vlaamse Rand gestreden. We willen daar het Nederlands als enige officiële taal gebruiken. Dat is voor mij heel essentieel. Het is de basis van mijn politiek bestaan. Het is voor velen in dit halfrond de reden waarom ze hier zitten. Volgens mij zijn de faciliteiten een relict uit het verleden die niet passen in het zelfbewuste Vlaanderen dat we nu willen.

Voorzitter, minister, jullie hebben jaren geleden stormgelopen tegen het onrecht dat de Vlamingen wordt aangedaan. Ik ben er zeker van dat jullie dit engagement nog steeds vurig zullen verdedigen. Het is duidelijk dat er voor de N-VA geen sprake van kan zijn ten opzichte van de huidige maatregelen enige toegeving te doen. We blijven oprecht voorstander van de opheffing van de taalfaciliteiten. Het was immers de bedoeling dat ze uitdovend zouden zijn.

Minister, u hebt mijn vraag eigenlijk beantwoord. Ik heb u gevraagd om een bevestiging van het standpunt dat in de media is verschenen, namelijk dat u de omzendbrieven zult aanhouden.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck, ik dank u voor het belang dat u in deze strijd aan mijn functie hecht.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral is me gevraagd om een bevestiging die ik, samen met de Vlaamse Regering, zelf heb uitgestippeld. Eerst moet ik echter een punt technisch juist formuleren.

Mijnheer Slootmans, de Vlaamse Regering heeft dit nog niet geagendeerd. De Vlaamse Regering heeft het wel al besproken, maar het is nog niet formeel geagendeerd. Het is evident dat de Vlaamse Regering dit in de marge al eens heeft besproken, want we vinden dit belangrijk. De Vlaamse Regering wil het juridisch kader goed begrijpen voor we eender welke stappen zetten. We moeten er ook op letten dat elke stap negatieve consequenties kan hebben. U hebt net zelf een historisch voorbeeld aangehaald. Elke stap die we in dit juridisch mijnenveld zetten, moet de juiste stap zijn. Als minister ben ik niet van plan stil te zitten en achterover te leunen. Ik wil dit op een ernstige manier aanpakken, maar een goede juridische analyse vraagt tijd. Als zich op het terrein ondertussen nieuwe feiten afspelen, is het evident dat we gepast zullen reageren.

Mijnheer Slootmans, mevrouw De Coninck, ik zal de door jullie gesuggereerde denksporen onderzoeken. Indien jullie aan andere benaderingen denken, sta ik daarvoor open. Aangezien we in een rechtsstaat wonen, wil ik de juridisch juiste weg zoeken om het door ons gehanteerde uitgangspunt, namelijk een restrictieve benadering van de faciliteiten, op het terrein hard te maken. Ik ben zelf erg gehecht aan dat uitgangspunt. We zoeken, samen met juristen, uit wat we concreet kunnen doen. Het moet verder gaan dan symboliek. Op zich is symboliek belangrijk, maar we moeten die positie op het terrein hardmaken.

Mijnheer Slootmans, het siert uw eerlijkheid dat u in het begin hebt gesteld dat we door dit arrest in een complexe situatie verzeild zijn geraakt. We moeten een weg uit dit moeras zoeken, in de richting van stabielere grond voor de Vlaamse positie die veel partijen in dit halfrond delen.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Mevrouw De Coninck, ik ben het uiteraard volledig eens met wat u over de faciliteiten hebt gesteld. Uw partij heeft vier jaar de kans gehad om hier iets aan te doen, maar heeft expliciet voor een communautaire koelkast gekozen en heeft dit onaangeroerd gelaten.

Minister, u wilt hiervoor tijd nemen, wat betekent dat ik me verplicht voel hierover nog een opvolgingsvraag te stellen. Sta me echter toe nog op enige hypocrisie te wijzen. Ik kan het niet laten. U hebt daarnet terecht aangegeven dat dit arrest van de tweetalige kamer van de Raad van State komt. Voor de zesde staatshervorming was het nog de Nederlandstalige kamer van de Raad van State die de arresten over geschillen in de faciliteitengemeenten velde. Mijn voorganger, de heer Laeremans, heeft er ten tijde van de zesde staatshervorming met alle mogelijke toeters en bellen voor gewaarschuwd dat zou gebeuren wat nu gebeurt. Hij is toen als een dramaqueen weggezet, maar tien jaar later krijgt die dramaqueen wel in de overtreffende trap gelijk. Dit is gebeurd met de bereidwillige steun van CD&V en Open Vld, die de zesde staatshervorming mee hebben goedgekeurd. Het Vlaams Belang heeft zichzelf niets te verwijten. Wij hebben toen in het Vlaams Parlement een belangenconflict ingediend, maar zelfs de N-VA heeft toen tegengestemd. Ik wil niet nodeloos zwartepieten doorschuiven, maar het strekt tot aanbeveling tijdens de volgende onderhandelingen met de Franstaligen iets meer lucide te zijn. Het is overduidelijk dat de Vlamingen zich de vorige keer als volleerde maagden hebben laten rollen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.